

Vlaams
Parlement

vergadering **C101**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 18 januari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het winterpakket inzake hernieuwbare energie en klimaat van de Europese Commissie – 730 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de stijging van de distributienettarieven – 766 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de problematiek van de doorrekening van de exogene kosten in de distributienettarieven – 768 (2016-2017)	8
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het decretaal kader om salderen op afstand of het investeren in zonnepanelen op andermans dak mogelijk te maken – 837 (2016-2017)	16
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de investeringen in alternatieve brandstoffen voor de transportsector – 857 (2016-2017)	20
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over alternatieve methodes om in extra hernieuwbare energie te voorzien – 872 (2016-2017)	24
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over een uniforme manier om vergoedingen te berekenen voor hernieuwbare energie op publieke terreinen – 873 (2016-2017)	26
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energienorm – 874 (2016-2017)	28
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen van bepaalde soorten led-straatverlichting – 881 (2016-2017)	30

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het winterpakket inzake hernieuwbare energie en klimaat van de Europese Commissie – 730 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, op 30 november stelde de Europese Commissie haar winterpakket voor: een verzameling van verschillende initiatieven die, zoals de commissie zelf aangeeft, ervoor moet zorgen dat de Europese Unie concurrentieel blijft, rekening houdende met de omschakeling naar hernieuwbare energie en de klimaatuitdagingen.

In de aanloop van de COP22, de klimaatop van Marrakesh, werd hier en daar verklaard dat Europa haar klimaatambities zou hebben opgeborgen en dat de Europese Unie zelfs achterophinkte ten opzichte van de landen die het voorheen niet zo nauw namen met het klimaat, zeker nadat China en de Verenigde Staten het klimaatakkoord als eerste hadden ondertekend. Dit waren ontorechte aantijgingen, want met het voornemen om tegen 2030 de uitstoot van broeikasgassen met minstens 40 procent te reduceren ten opzichte van de uitstoot in 1990, heeft de Europese Unie op de klimaatop van Parijs net het goede voorbeeld gegeven aan anderen en was ze de drijvende kracht achter het ambitieus klimaatakkoord.

Via het winterpakket heeft de Europese Commissie haar reductiedoelstelling zelfs nog uitgebreid met doelstellingen die betrekking hebben op hernieuwbare energie en op energie-efficiëntie. In verband met hernieuwbare energie zegt de Europese Commissie dat tegen 2030 van de in Europa verbruikte energie 27 procent hernieuwbaar moet zijn. Om de energie-efficiëntie te verbeteren, stelt ze dat het totale energieverbruik met 30 procent moet verminderen. In tegenstelling tot de reductiedoelstelling voor broeikasgassen worden de twee andere doelstellingen niet meer vertaald naar doelstelling per lidstaat, maar is het de bedoeling dat die door de Europese Unie als geheel worden gerealiseerd.

Wij zijn van mening dat Vlaanderen de ambitie moet hebben om een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan die Europese doelstellingen. De klimaatresolutie die op 23 november werd goedgekeurd, speelde hier al op in door de aanbeveling te geven dat Vlaanderen "een ambitieuze maar kostenefficiënte bijdrage moet leveren aan beide doelstellingen". Verder bevat de klimaatresolutie nog heel wat aanbevelingen die helemaal in lijn liggen met de doelstellingen die de Europese Commissie beoogt met haar winterpakket. We hopen dus dat de regering snel van start gaat met het omzetten van de aanbevelingen uit de klimaatresolutie in beleidsplannen op middellange en lange termijn, zodat we vanuit Vlaanderen ons steentje bijdragen aan de klimaatdoelstellingen 2030 en 2050.

De Europese Commissie wil, naar analogie met het begrotingssemester, een energie- en klimaatsemester invoeren. Dat is nieuw. Hiermee wordt aan de lidstaten de verplichting opgelegd om jaarlijks een energie- en klimaatplan en -rapport op te maken en in te dienen bij de Europese Commissie. Elke lidstaat moet klimaatdoelstellingen voor het volgende jaar vooropstellen en deze voorleggen aan de Europese Commissie. Via het rapport moet elke lidstaat na afloop van dat jaar uitleggen hoe het klimaatbeleid er in de voorbije twaalf maanden heeft uitgezien, of de vooropgestelde doelstellingen werden gerealiseerd en welke eventuele bijstellingen er nodig zijn. We komen zo terecht in een sterk Europees framework om ons klimaat- en energiebeleid vorm te geven en te sturen.

Gezien onze bevoegdheid voor het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen, hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, zal Vlaanderen een belangrijk aandeel hebben in de opmaak van dit rapport en deze plannen. Overleg met de federale overheid zal noodzakelijk zijn om een consistent en interfederaal energiebeleid uit te werken. Minister Schauvliege is al een tijd bezig met de opmaak van een klimaatplan voor de periode 2020-2030, en we weten dat u werkt aan een energieluik dat daaraan zal worden toegevoegd.

Minister, hoe analyseert u het winterpakket? Er zitten heel wat concrete voorstellen in die een impact kunnen hebben op het Vlaamse beleid. Op welke manier zult u de doelstellingen en voorstellen omzetten in Vlaamse klimaat- en energiebeleidsmaatregelen? Welke nieuwe initiatieven zullen hieruit voortkomen? Hebt u al nagedacht over bijkomende beleidsmaatregelen om de bijgestelde doelstellingen voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie te halen? De Europese Commissie vraagt van elke lidstaat een jaarlijks energie- en klimaatrapport. Is er al overleg geweest tussen de gewesten en de federale overheid om een werkwijze en timing af te spreken voor de opmaak van dit rapport? Hoe zal de opmaak van een Vlaams energie- en klimaatplan aangepakt worden? Ik weet dat u recent overleg hebt gehad met uw federale collega daarover. Ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Het winterpakket omvat heel wat wetgevende voorstellen en een aantal mededelingen om de Europese 2030 klimaat-energie-doelstellingen en de Energie-uniestrategie te realiseren. De wetgevende voorstellen moeten uiteraard eerst nog in de Europese Raad en het Europees Parlement onderhandeld worden om dan in Vlaamse regelgeving te worden omgezet. Uw vraag naar implementatie komt net iets te vroeg, want de procedure op Europees niveau zit slechts in de startblokken. Dit betekent uiteraard niet dat we aan Vlaamse kant rustig het verdere verloop zullen afwachten. We zullen participeren aan de onderhandelingen, en we maken ook werk van een nationaal 2030 energieklimaatplan waarin we, samen met de andere gewesten en de federale overheid, voor de vijf dimensies van de Energie-unie 2030 beleidsdoelstellingen en bijhorende beleidsinstrumenten zullen bepalen.

Volgens een voorstel van de Europese Commissie voor een verordening over de 'governance' of het 'bestuur' van de Energie-unie dat ook onderdeel uitmaakt van het winterpakket en dat ook nog onderhandeld moet worden in de raad en het parlement, zou een ontwerp van nationaal energie- en klimaatplan eind 2017 bij de Europese Commissie moeten worden ingediend. De talrijke voorstellen uit het winterpakket moeten uiteraard nog verder geanalyseerd worden. Een aantal ervan behoren eerder of gedeeltelijk tot de federale energiebevoegdheden. Wel is duidelijk dat in het winterpakket heel wat relevante energiebeleidsthema's, zoals de integratie van hernieuwbare energie in de elektriciteitsmarkt, flexibilisering van de elektriciteitsmarkt, duurzaamheidscriteria voor biomassa en innovatie, aan bod komen die ook voor de verdere ontwikkeling van het Vlaamse energiebeleid belangrijk zullen zijn.

Zoals hierboven reeds werd aangegeven, worden deze bijgestelde doelstellingen en bijkomende beleidsmaatregelen voorbereid in het kader van het nationale 2030 energieklimaatplan. Voor de concrete nieuwe beleidsmaatregelen zal ook worden geput uit de voorstellen van de werkgroepen die zijn opgericht in kader van de Stroomversnelling/Energiepact en het Klimaatpact/Klimaatvisie 2050.

Voor de opmaak van het geïntegreerd nationaal klimaat- en energieplan 2030 is er een stuurgroep gemandateerd door ENOVER en de Nationale Klimaatcommissie (NKC) met vertegenwoordigers van de drie gewesten en de federale overheid.

Zowel vanuit de klimaatfilière als de energiefilière is telkens een vertegenwoordiger aanwezig. Deze stuurgroep is sinds juli 2016 al vier keer samengekomen waarbij verschillende werkafspraken gemaakt werden. Er wordt gewerkt aan een ontwerpplan dat conform het huidige voorstel aan de commissie moet worden bezorgd tegen het einde van dit jaar. Dus u hoeft zich geen zorgen te maken dat energie stiefmoederlijk behandeld zou worden, integendeel zelfs. Het is natuurlijk wel een feit dat in de andere gewesten en bij de federale overheid de minister van Klimaat en Energie dezelfde persoon is, maar in Vlaanderen is die bevoegdheid opgesplitst. Dat betekent dat wij op die energienagel zullen blijven kloppen.

Er zijn alvast drie noodzakelijke ingrediënten om tot een ambitieus en haalbaar klimaat- en energieplan te komen. Op de eerste plaats dienen we een duidelijk zicht te hebben op de verwachte evoluties inzake broeikasgasemissies en energiegebruik. Waar brengen de huidige maatregelen ons en wat is de impact van een aantal technologische en maatschappelijke evoluties? Zowel de administratie Energie als de administratie Leefmilieu zijn momenteel volop bezig met deze oefening.

In een tweede stap moeten we nagaan welke realistische beleidsmaatregelen we kunnen nemen om het nog beter te doen inzake energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en broeikasgasemissiereductie. Via een uitgebreide bottom-upanalyse van de verschillende sectoren kan zo het potentieel in kaart worden gebracht.

Ten derde moeten we naast deze bottom-upaanpak ook top-down bekijken waar we naartoe willen in 2030.

Inzake klimaat heeft de Europese Commissie voor België al een richtinggevende doelstelling van min 35 procent voorgesteld. Voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energie moeten we zelf nagaan hoe we op een billijke manier kunnen bijdragen aan de Europese doelstellingen. Bij de bepaling van deze top-downdoelstellingen wordt erover gewaakt dat we op een kostenefficiënt pad blijven in de transitie naar een koolstofarme samenleving met een decentrale productie.

De voorzitter: De heer Bothuynne heeft het woord.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat er al een aantal zaken in gang zijn gezet om te voldoen aan de eisen die Europa ons stelt. Ik denk dat dit ook onze eigen doelstellingen zijn. In de klimaatresolutie vragen we om hierrond ambitieus te zijn: realistisch en ambitieus. Die twee kunnen perfect samengaan, zeker als we kijken naar de evolutie van innovatie, onderzoek en ontwikkeling in deze sector. Er is ook een bijzonder groot economisch potentieel dat we met een sterk beleid hieromtrent kunnen aanboren.

Het is goed dat de stuurgroepen al vier keer zijn samengekomen – ENOVER en NKC – en dat er een aantal zaken worden uitgewerkt zodat we een framework hebben om aan Europa te rapporteren. Ik heb begrepen dat u een overleg hebt gehad met uw federale collega Marghem over het opmaken van een gezamenlijk Energieplan voor 2030. Ik had graag eens geïnformeerd naar wat er uit dat overleg is gekomen en welke afspraken er zijn gemaakt.

Europa werkt naar 2030, maar de doelstelling is, zoals u zelf aangeeft, ook een koolstofarme economie in 2050. Het is dus belangrijk dat u bij het uitwerken van de plannen en acties in dit kader ook dat doel voor ogen houdt en de zogenaamde lock-ineffecten probeert te vermijden zodat we nu geen keuzes maken die het achteraf moeilijker maken om het finale doel te bereiken.

Ik ga ervan uit dat intussen alle werkgroepen, ook de Stroomversnelling, zijn samengekomen. Kunt u de timing geven van wanneer we iets in het parlement kunnen verwachten? Europa verwacht van ons een plan voor 2030 tegen eind

2017. Ik denk dat we allemaal weten dat dat eigenlijk morgen is, en dat het snel en efficiënt tot resultaten moet leiden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er is al heel wat gezegd, maar ik wou toch nog enkele dingen aanvullen.

De klimaatambitie van Europa biedt heel wat opportuniteiten en kansen. Ik zou dat inderdaad op die manier proberen te framen, en dat gebeurt ook. Ik zou er ook absoluut gebruik van maken om dat meer in de verf te zetten en om de koplopersrol van Europa niet te lossen. Ik ben blij te horen dat Vlaanderen daarin een rol wil spelen. Natuurlijk moeten we nog een paar tandjes bij steken, maar zeker aan het begin van het jaar ben ik hoopvol en positief gestemd.

U zegt dat u werk aan het maken bent van een klimaat- en energieplan 2030. Dat hebt u nogal eens gezegd, en het is goed dat het af en toe wordt herhaald. Ik ben wel benieuwd naar de timing. Nogmaals, ik wil niet zuur en negatief klinken, maar over de algemene principes van zulke stuurgroepen is men het relatief snel eens, maar hoe concreter het wordt, hoe moeilijker het wordt en hoe vaker men samenkomt. Minister, wanneer denkt u te landen met die werkgroep?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het winterpakket is uiteraard een heel omvangrijk document en het moet nog worden omgezet. Waarschijnlijk is het nu nog wat vroeg om het heel concreet te maken, maar het zal toch wel snel moeten worden aangepakt, zoals collega Bothuyne zegt.

Tot nu toe zijn me een paar elementen opgevallen. Het directief heeft ook tot doel de groene energie stapsgewijs deel te laten uitmaken van de reguliere energiemarkten. Dat is een goede tendens. Vandaag zien we te weinig betrokkenheid van de consument in de groene-energiemarkt omdat hij te weinig getriggerd wordt. Omgekeerd zien we ook dat de groene-energiemarkt momenteel een compleet afzonderlijke markt is. Ze doet bijvoorbeeld niet mee aan balancing en dergelijke meer, waardoor elk megawattuur dat wordt geproduceerd, in Duitsland wordt ondersteund door een feed-intarief en bij ons via certificaten, maar ze treedt niet toe tot de flexibiliteits- en de balancingmarkt. Dat is een goede trend. Wij zullen ook moeten kijken hoe we dat hier gaan aanpakken. Minister, hebt u daaromtrent plannen?

Wat mij ook opviel in verband met de biomassacentrales voor een vermogen groter dan 20 megawatt, is dat die tegen 2020-2021 80 procent minder broeikasgassen moeten uitstoten en tegen 2026 85 procent minder broeikasgassen in vergelijking met reguliere brandstoffen. Hoe zult u daarmee omgaan voor de bestaande en de toekomstige centrales, want ze moeten ook een efficiëntie halen van meer dan 80 procent. Dat wil zeggen dat ze sowieso zullen moeten worden gekoppeld aan een warmtenet, anders geraak je nooit aan 80 procent. Dat bepaalt ook dat we rekening zullen moeten houden met de brandstofcontracten. Dit is geen vraag naar u toe, maar als je kijkt naar een uiteenzetting die we hebben gekregen in de Klimaatcommissie, blijkt men nog voor 40 procent biomassa te gebruiken om gewoon de broeikasgasreductie te kunnen halen. Als je 40 procent wilt doen met biomassa maar je legt 80 en 85 procent broeikasgasreductie op voor biomassa met een rendement tot 80 procent, dan zit daar een kleine interne tegenstrijdigheid in.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bothuyne, ik sta klaar zodra de werkgroepen van Stroomversnelling afronden. De eerste werkgroepen hebben als

deadline 20 januari, deze week dus, en die deadline zullen ze halen. Dan volgen nog de twee andere werkgroepen. Ik kan de zaak niet omdraaien. Ik heb die Stroomversnellingsgroepen opgezet zodra ik in functie ben getreden. Gelukkig lag dat al grotendeels klaar. Ze hebben hard doorgewerkt. Zoals ik al heb gezegd in de commissie, heb ik een enorme waardering voor de manier waarop de burgers daarin hebben geparticipeerd. We gaan proberen dat zo snel mogelijk te laten uitmonden in de energievisie van Vlaanderen.

Ondertussen zijn inderdaad een aantal informele en formele contacten met federaal minister Marghem aangekondigd. Ik moet u teleurstellen: door de langdurige zitting van de Vlaamse Regering op vrijdag 13 januari is de afspraak met minister Marghem niet kunnen doorgaan. Die afspraak was trouwens informeel. Zij vroeg om mij eens te zien, zonder agenda, maar wat er op de agenda stond, kon ik vermoeden. Er wordt een nieuwe afspraak gemaakt met minister Marghem. Ik weet wel dat er ook een afspraak is gepland met de twee andere collega's van het Brusselse en het Waalse Gewest en dat er in de komende weken intens overleg zal moeten zijn tussen de gewesten en het federale niveau om al die zaken in een goede richting te laten lopen en dus ook de doelstellingen 2030-2050 te kunnen formuleren.

Mijnheer Gryffroy, de integratie van de hernieuwbare-energiemarkt in de reguliere energiemarkt is absoluut een belangrijke zaak. Het is niet goed dat je dat apart blijft beschouwen. Op een bepaald moment moet dat in zijn geheel daarin worden betrokken. Zoals u zelf zegt, is oog voor balancing en de betrokkenheid van de consument een enorm goede zaak. Er zitten verschillende ambities in voor 2030, het batterijenplan sowieso. Ik ga er ook van uit dat straks uit Stroomversnelling ook een aantal aanbevelingen rond opslag en batterijen zullen worden meegenomen in het verhaal.

Wat betreft de biomassa, zal ik nog eens herhalen dat, wat mij betreft, ik met argusogen naar de ontwikkeling van de verdere biomassa kijk. Ik kies voor lokale, kleinschalige biomassacentrales die gekoppeld zijn aan markten. In de eerste plaats moeten we zorgen dat die warmtenetten zich verder ontwikkelen en dat we dat ook lokaal doen. Dat sluit dan ook aan bij de vraag die de heer Gryffroy al een paar keer heeft gesteld in verband met onze grondstoffen die we zelf ook voor een stuk moeten verwerken. Lokale biomassa met warmtenetten is voor mij een absolute optie.

Wat de duurzaamheidscriteria voor biomassa betreft, weet u dat wij in Vlaanderen al strengere regels hebben dan Europa. We hebben die zelf vastgelegd en ze zijn al verhoogd in de voorbije periode. Het is belangrijk dat wij effectief die duurzaamheidscriteria goed in de gaten houden en ervoor zorgen dat dat inderdaad een duurzame vorm van hernieuwbare energie is, niet zoals Europa het vandaag bekijkt, maar zoals wij het in Vlaanderen bekijken en zoals wij het willen uitrollen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u wel voor een aantal bijkomende elementen. Het is goed dat u dat winterpakket op een proactieve manier aanpakt. Er zit heel veel in over ontwikkeling van onze markt, over innovatie, maar bijvoorbeeld ook over de ontwikkeling van elektrische mobiliteit in Europa en in Vlaanderen. Er zijn heel concrete doelstellingen en acties in opgenomen. U hebt er inderdaad veel belang bij om vanuit Vlaanderen daar een standpunt rond te ontwikkelen en al deels een proactief beleid vorm te geven.

Wat de samenwerking met minister Marghem en de andere deelstaten betreft, is het jammer dat de afspraak vrijdag niet is kunnen doorgaan, maar het is goed dat er wordt gesproken, want het is van bijzonder groot belang dat er een goed plan

komt. Een goed plan kan alleen maar als er wordt samengewerkt tussen de deelstaten en de federale overheid. Omdat we er alle vertrouwen in hebben, maar controle nog altijd beter is, zullen we vanuit het parlement, samen met de andere parlementen die dit land rijk is, binnenkort ook een initiatief nemen om een eigen klimaat- en energiecommissie samen te roepen om u en uw collega's nog beter aan te vuren en tot de juiste actie aan te zetten. Het wordt dus zeker vervolgd.

De voorzitter: Er komt inderdaad ongetwijfeld een vervolg.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de stijging van de distributienettarieven – 766 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de problematiek van de doorrekening van de exogene kosten in de distributienettarieven – 768 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De reden waarom ik deze vraag stel, is omdat ik me met klem verzet tegen het systeem dat soms wordt opgevoerd door, in dit geval, de media en de regulator, die plots aankondigen dat er verhogingen zijn van de elektriciteitsprijs, terwijl die verhoging al duidelijk gecommuniceerd werd. Dat zijn zaken die al een jaar geleden werden beslist, en die uiteraard nu worden uitgevoerd. Men wil precies de indruk wekken dat er nog eens een verhoging komt boven op wat al gecommuniceerd werd. Het is toch duidelijk dat we te maken hebben met een aantal fenomenen, waarover we al een jaar aan het discussiëren zijn, omtrent het feit dat we de problemen van het verleden moeten oplossen. Men geeft de indruk dat er nog maar eens problemen moeten worden opgelost, terwijl het heel duidelijk gaat over iets wat al veel langer is gecommuniceerd en waarover al lang werd gedebatteerd in deze commissie. Men herhaalt wat in het rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) staat. Ik vond het allesbehalve dat men zegt dat voor een gezin met x-aantal leden de nettarieven gemiddeld met 53 euro stijgen. Dat is een jaar geleden beslist. Men moet niet doen of die verhoging er nog eens bovenop komt. Natuurlijk, dat is de klassieke truc, misschien van de oppositie en van de media, om dat te blijven herhalen, waardoor we straks misschien een miljoen euro moeten betalen voor elektriciteit, terwijl het een basisverhoging betreft. Laat ons daar duidelijk in zijn: het betreft beslist beleid van het verleden, door vorige regeringen, dat we nu moeten oplossen.

We kunnen echter nog altijd verder discussiëren. We kunnen inderdaad gaan discussiëren of bepaalde kosten in die factuur moeten zitten en of ze met de distributienettarieven moeten worden verrekend. Daarover gaat het immers. Ik heb daar niets op tegen. De exogene kosten mogen er voor mij vanaf morgen uit worden gehaald en op een apart lijntje op de factuur worden gezet. Geen enkel probleem. Dat heeft trouwens het grote voordeel dat de regulator er zich dan ook niet meer mee moet moeien, want het zit dan niet meer in de nettarieven. Het zijn dan puur beslissingen die we in deze commissie nemen, en niet anders. Minister, ik geef u bij dezen de kans om nog eens uit te leggen hoe het komt dat die verhogingen er zijn moeten komen een jaar geleden.

Ik kom tot mijn tweede vraag. Via de groenestroomcertificaten heeft de regering een impact op de verhoging van de distributienettarieven. U weet ook hoe dat gegroeid is. De quota moeten worden aangepast. Gaat dat nog gebeuren in de toekomst?

Een derde punt: er zijn momenteel kosten die aan bedrijven werden aangerekend, die geen bedrijfskosten zijn. Gratis kilowatturen voor particulieren werden voor een groot stuk door de kmo's betaald. Ik geef daarmee eigenlijk het antwoord op mijn eigen vraag: hoe verklaart u het verschil tussen een stijging voor de gezinnen en een daling voor de bedrijven? Het is gewoon de transparantie: kosten voor een bedrijf zijn kosten voor een bedrijf, en kosten voor een gezin zijn kosten voor een gezin. Met de nieuwe tarifiering trekken we daar een veel duidelijkere lijn in, maar graag aan u het woord daarover.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): De heer Gryffroy heeft het over communicatie: het is al allemaal beslist een jaar geleden, het gaat over beslist beleid, het gaat over het oplossen van problemen uit het verleden, het gaat over al dan niet exogene kosten in de distributienettarieven. Misschien kan dat allemaal wel interessant zijn voor deze commissie, maar voor de gewone man in de straat telt maar één zaak: de elektriciteitsfactuur die opnieuw stijgt. Of dat nu vorig jaar al werd beslist of niet, speelt voor hem geen rol.

We hebben het er vorige week in de plenaire zitting nog over gehad dat amper 30 procent van de elektriciteitsfactuur nog echt over elektriciteit gaat, en dat de rest over gevolgen van beslissingen gaat, zowel op Vlaams niveau als op federaal niveau. U hebt een aantal bijstellingen aangekondigd in verband met scheeftrekkingen in de 'Turteltaks', waarin ik u gelijk geef. In de beperkte tijdsduur van vijf minuten in een plenaire vergadering is het soms moeilijk een punt te maken, maar u kunt toch niet ontkennen dat steeds meer gezinnen in moeilijkheden komen om niet alleen hun elektriciteitsfactuur maar ook allerlei verhogingen te betalen. Zoals daarnet werd gezegd, bestaat slechts 30 procent van de factuur uit echte kosten voor elektriciteit, en voor de rest uit allerlei kosten. De heer Gryffroy stelt een beetje smalend voor een nieuw lijntje op de factuur bij te zetten. Mijnheer Gryffroy, nu al begrijpen de mensen niets van hun factuur, en u gaat er gewoon nog een lijntje bij zetten.

Minister, u hebt zelf aangekondigd dat de exogene kosten niet in de distributienettarieven horen.

Ook de VREG erkent dat en zegt dat de exogene kosten niet thuishoren in de distributienettarieven. Minister, ik vraag u niet om een nieuw lijntje op de factuur te plaatsen, maar ik wil u wel vragen waarom die exogene kosten nog steeds in de distributienettarieven zitten. Dat is immers een politieke verantwoordelijkheid. Dat is beleid waartoe hier in het parlement wordt beslist, en niet door de regulator. Welke maatregelen neemt u ook met het oog op een nieuwe tariefstructuur?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Meneer Gryffroy, de communicatie over de nettarieven is inderdaad een communicatie van de VREG. Dat is ook hun bevoegdheid. Zij communiceren op het moment waarop ze hun beslissing nemen, los van het feit dat de elementen misschien al bekend waren. Om dat proces toch wat duidelijk te maken, geef ik hierbij echter de retroacta. Op 7 oktober 2016 heeft de VREG het toegelaten inkomen voor elke Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerder voor 2017 vastgesteld. Dan heeft de regulator op 13 oktober 2016 een nota gepubliceerd, waarin hij een gedetailleerde toelichting heeft gegeven bij het toegelaten inkomen van 2017. Uit die nota blijkt duidelijk dat het totale toegelaten inkomen inzake exogene kosten van 2017 met 8,6 procent is gestegen ten opzichte van 2016.

De voornaamste factoren die die stijging verklaren, worden in die nota ook in detail besproken. De evolutie van het toegelaten inkomen ter bepaling van de periodieke distributienettarieven van 2017 is inderdaad reeds sinds begin oktober 2016 kenbaar gemaakt. Als gevolg van die bekendmaking moeten de netbeheerders dan een tariefvoorstel opmaken en indienen bij de VREG, binnen een termijn van dertig dagen. Op 18 november 2016 bezorgde de VREG dan ook zijn lijst van bijkomende vragen inzake het eerste tariefvoorstel aan de distributienetbeheerders. De aangepaste tariefvoorstellen werden op 2 en 5 december 2016 ontvangen, waarop de VREG na gedetailleerd nazicht op 8 december een lijst met bijkomende vragen aan de distributienetbeheerders voorlegde. Tussen 13 en 16 december ontving de VREG opnieuw aangepaste tariefvoorstellen. Dat heeft dan uiteindelijk op 20 december 2016 geleid tot de goedkeuring door de VREG van de tariefvoorstellen voor de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas voor 2017.

De distributienetbeheerders wijzen het door de VREG toegelaten inkomen voor endogene en exogene kosten voor 2017 op een objectieve en transparante wijze toe aan de diverse tariefcomponenten en klantengroepen, en leggen dan hun tariefvoorstellen ter goedkeuring voor aan de VREG. Voor de verdeling van het toegelaten inkomen inzake exogene kosten over de diverse klantengroepen worden in de tariefmethodologie specifieke regels opgelegd, die de distributienetbeheerders dan ook in acht moeten nemen in hun tariefvoorstellen.

De verschillende evolutie voor gezinnen en bedrijven wordt voornamelijk verklaard door de volgende factoren. De specifieke regels inzake de verdeling van de exogene kosten over de klantengroepen worden overeenkomstig de tariefmethodologie onder andere bepaald door de verdeling voor de tariefcomponent 'gebruik van het distributienet'. De distributienetbeheerder staat zelf in voor de toewijzing van de endogene kosten en houdt daarbij voor de afname van elektriciteit rekening met het cascadebeginsel. Dat is reeds jaren zo. Dat cascadebeginsel zorgt ervoor dat een groter deel van het toegelaten inkomen inzake exogene kosten aan de gezinnen en de kmo's op laagspanning wordt toegewezen. Bijkomend veroorzaken voor een aantal exogenekostenrubrieken de specifieke regels in de tariefmethodologie een evolutie ten opzichte van 2016, aangezien de verdeelsleutels in 2016 op een niet-uniforme wijze door de diverse distributienetbeheerders werden vastgesteld. De impact van de invoering van de uniforme specifieke regels is aldus eenmalig. Verder stellen we vast dat de distributienetbeheerders van Infrax een aantal van hun verdeelsleutels met betrekking tot de endogene kosten op een evenwel verantwoorde en gedocumenteerde wijze hebben aangepast ten opzichte van 2016, en dit teneinde meer overeenstemming en uniformiteit te bereiken met de wijze waarop de tarieven door de distributienetbeheerders van Eandis werden berekend. De impact van die wijziging is eenmalig en draagt bij tot een meer gelijke tariefbepaling tussen de distributienetbeheerders van Infrax en Eandis.

Mijnheer Sintobin, wat de openbardienstverplichtingen betreft die vandaag in het nettatarief zitten, verwijs ik naar het regeerakkoord. We zullen onderzoeken op welke manier we die doorrekening kunnen rationaliseren of uit de nettatarieven kunnen halen. Ter zake zijn er verschillende mogelijkheden, die ik op dit moment samen met de andere actoren, waaronder de administratie, aan het bekijken en onderzoeken ben.

Voor de rest kan ik verwijzen naar mijn antwoord vorige week in de plenaire vergadering. Het is natuurlijk zo dat een aantal zaken uit het verleden leiden tot hogere kosten en hogere energiefacturen. Ik stel tot mijn grote verbazing vast dat de vorige socialistische vicepremier van de Federale Regering in Humo zegt dat hij de huidige regering ervan verdenkt de energiefactuur zo hoog te laten oplopen om hun de schuld daarvan te kunnen geven. Je moet maar durven. Het is overduidelijk en heel objectief dat een aantal van de kosten die zijn gestegen in de energiefactuur, te maken hebben met een aantal zaken. We moeten daar

ook niet flauw over doen. Ik heb dat vorige week ook gezegd. Ik hoor op diverse fora dat de sociale tarieven moeten worden uitgebreid, dat de sociale doelgroep moet worden uitgebreid. Dan moet men ook eerlijk durven te zeggen dat iemand dat dan zal betalen, en dat het dus de energiegebruiker zal zijn die mee zal betalen. Als we vinden dat die omslag naar hernieuwbare energie tot een goed einde moet worden gebracht, dan moeten we de bevolking ook niet voorspiegelen dat dat allemaal kan zonder één enkele investering. Ofwel reken je het door via energiefacturen, ofwel reken je het door via de algemene middelen, maar er zal altijd toch wel ergens iemand moeten zijn die voor een omschakeling betaalt. Zo kunnen we natuurlijk wel blijven doorgaan, ook voor de openbare-dienstverplichtingen.

Gisteren nog in de commissie Financiën hoorde ik een pleidooi van de fractieleider van sp.a om wat betreft sloop en vernieuwbouw extra premies toe te kennen. Als de premies moeten worden verhoogd om bepaalde zaken te stimuleren, dan moet altijd wel iemand die rekening betalen. Ik denk dat we daarin wat meer eerlijkheid ten opzichte van de consument moeten tonen en heel duidelijk maken aan de consument wat nu juist in een energiefactuur zit. Dat zijn niet alleen maar heffingen en belastingen, maar daar zit ook een stuk beleid in, zowel van de vorige als van de huidige regering. Dat is maar goed ook. Als wij willen dat mensen die het moeilijk hebben in de samenleving mee kunnen met het verhaal, dan zal iemand wel de rekening moeten betalen. Je plukt dat als minister van Energie niet zomaar van de bomen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Mijnheer Sintobin, als u zegt dat slechts 30 procent van de elektriciteitsfactuur te maken heeft met elektriciteit, dan is dat al een vorm van verkeerde communicatie, alsof die elektriciteit wireless uw huis binnenkomt. Een derde van de factuur gaat inderdaad over de commodity, over de levering waarover u als klant onderhandelt met uw leverancier. Ongeveer een derde gaat over de pure nettarieven, of het feit dat men die kabel tot bij uw huis moet brengen. Met andere woorden, twee derde van uw factuur is nodig om het licht te doen branden. Een laatste derde van de factuur gaat inderdaad over het beleid. Dat beleid bestaat uit twee onderdelen. De miserie van het verleden moet opgelost worden. En dan is er het beleid dat we willen voeren voor de toekomst, als het gaat om openbare verlichting, premies, enzovoort.

Waarom wil ik daar een aparte regel van maken? Om te vermijden wat Johan Vande Lanotte gedaan heeft in de vorige Federale Regering, namelijk iets bevroren, zonder dat je het als een aparte lijn ziet staan. Dan gebeurt daar van alles in het nettatarief dat zeer diffuus is. Wij zeggen heel duidelijk: er is een lijn voor de levering, er is een lijn voor het nettatarief, en die twee zaken hebben heel duidelijk te maken met elektriciteit. Daarnaast is er nog een lijn voor het beleid. Dat kan over het verleden gaan of over de toekomst.

Altijd weer wordt geprobeerd om het volledige verhaal ofwel verkeerd te simplificeren ofwel totaal verkeerd voor te stellen, of er zeer vaag over te zijn. Het zou heel eenvoudig kunnen worden voorgesteld met drie blokken van een derde.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor de historiek in verband met de communicatie van de VREG en het tot stand komen van de tariefvoorstellingen.

Wat de openbare-dienstverplichtingen betreft, zegt u dat u een aantal initiatieven zult nemen en dat daar nu over onderhandeld zal worden met diverse actoren. Kunt u in dat verband een timing geven?

In dit debat komt telkens weer naar voren dat het allemaal de schuld van de sossen is. Iedereen is het daarover eens, hoewel die sossen niet alleen in de regering zaten. Zij waren misschien de hoofdverantwoordelijke, maar Open Vld en N-VA hebben ook in regeringen gezeten die met groenestroomcertificaten werkten. Uiteindelijk is en blijft de conclusie steeds: het is de schuld van de sossen. Wat mij stoort, is dat politici historische vergissingen begaan en dat de burger daarvoor opdraait. Dat gebeurt telkens opnieuw. In verband met de 'Turteltaks' is dat zeker zo.

Mijnheer Gryffroy, ik kom misschien wat meer onder het gewone volk dan u. Mijnheer Vandaele kan dat beamen. Ik begrijp wel dat er een aantal kosten zijn die er in de factuur bij horen, maar het is de wanverhouding tussen die 30 procent elektriciteit en de rest die de mensen niet begrijpen. Dat is het punt: de mensen begrijpen de elektriciteitsfactuur niet. Of u daar nu een lijntje aan toevoegt, zal daar niets aan veranderen. Voor de gezinnen blijft de elektriciteitsfactuur steeds maar stijgen en steeds meer mensen hebben het moeilijk om die factuur te betalen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Sintobin, het is zeker niet de wens van deze regering om de elektriciteitsfactuur te doen stijgen. Rekeningen moeten nu eenmaal wel betaald worden.

Voor het overige heb ik heel veel sympathie voor het voorstel van de heer Gryffroy om de transparantie van de factuur zo hoog mogelijk te houden. Er is al veel op ingezet, onder andere door distributie en levering uit elkaar te halen.

We moeten opletten dat we de kar niet voor het paard spannen. We hebben net de hervorming van de VREG goedgekeurd. Binnenkort wordt de raad van bestuur uitgebreid. Er zal een nieuwe tariefmethodologie moeten worden opgesteld. Het parlement, en niet de regering, zal de mogelijkheden krijgen om daar de leiding in te nemen en met de VREG in dialoog te treden om te bekijken op welke manier de tarieven worden vastgelegd en over de tarieven gecommuniceerd wordt. We kunnen vragen stellen aan de minister, maar ik stel vooral voor dat wanneer de gelegenheid zich voordoet, we als parlement zelf het heft in handen nemen en er proberen naar te streven dat de factuur transparanter wordt.

Maar we moeten er ook voor zorgen dat de tarieven in de toekomst op een zodanige manier worden samengesteld dat ze transparant zijn en dat ze rechtvaardig zijn, en dat daarmee de omslag naar een hernieuwbaar energiebeleid kan worden gemaakt.

Voor het overige heeft de minister heel duidelijk aangegeven dat de omslag naar een proper energiesysteem niet zomaar gebeurt. Dat vraagt een inspanning. De reden waarom hij een stroomversnelling heeft aangevat en dat we in dit parlement hebben gevraagd naar een energiepact en een energievisie, is net om duidelijkheid te geven aan de mensen, niet alleen over de centen maar ook over de voordelen die daarmee in de toekomst gepaard zullen gaan. Als we die boodschap heel transparant en duidelijk aan de bevolking geven en met een correct tarief kunnen komen, dan doen we als politici ons werk goed, mijnheer Sintobin. Er komt dan misschien eindelijk een tijd dat mensen niet denken dat politici alleen maar facturen omhoog willen stuwen, maar er vooral voor willen zorgen dat er een gedegen beleid komt dat garanties biedt voor de toekomst.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Voorzitter, ik wil me aansluiten bij het pleidooi van de heer Schiltz en vooral bij zijn eerste stuk. Het is de bedoeling om de tariefstructuur te

veranderen. Daar zijn al heel wat stappen voor gezet. Het regeerakkoord was op dat vlak ook duidelijk. We kunnen in deze commissie inderdaad elke week vragen blijven stellen, maar nu de VREG stilaan onder de bevoegdheid van het parlement staat, moeten we zo snel mogelijk een strategie of een timing afspreken om de nieuwe tariefstructuur in deze commissie te bespreken. Ik weet niet of we daar lang op moeten wachten, want er zijn al bepaalde stappen gezet: er zijn al adviezen ingewonnen. Misschien is het nu wel het moment om een gedachte-wisseling vast te leggen om een stand van zaken van de nieuwe tariefstructuur in deze commissie voor te stellen. Op deze manier zijn we vanaf de eerste stappen betrokken en kunnen we er samen voor zorgen dat de samenstelling van de nieuwe tariefstructuur zo eerlijk en transparant mogelijk gebeurt.

Als oppositie willen we een constructieve aanvulling doen na de discussie die ik net heb aanschouwd. Met alle respect, ik zal me er niet meer toe verlagen om daarover nog iets te zeggen. Mijn pleidooi is om nu zo snel mogelijk de nieuwe tariefstructuur op de agenda te zetten van de commissie. Laat ons een gedachte-wisseling plannen. Laat ons de VREG uitnodigen en een toelichting geven waar we vandaag staan. Laat ons dan samen een tijds kader maken over hoe we daarin verdergaan. We hebben er vanuit de politiek alle belang bij om de bevolking duidelijk te maken dat de elektriciteitsfactuur transparant en eerlijk moet zijn. We zijn allemaal verliezende partij in de huidige sfeer met betrekking tot de elektriciteitsfactuur. We kunnen spelletjes blijven spelen en we vinden het misschien wel leuk om hier en daar een zwartepiet toe te schuiven, maar we moeten daar overheen stappen. Ik geef u de belofte dat ik dat zelf ook zal doen om de nieuwe tariefstructuur zo snel mogelijk te verduidelijken en in deze commissie te bespreken. Ik hoop dat we straks tijdens de regeling van de werkzaamheden daartoe al de eerste stappen kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik vond de opener van de heer Gryffroy een beetje vreemd want hij verwijt de VREG dat ze duidelijk, eerlijk en transparant communiceren. Dat is nu net datgene wat de VREG moet doen. Ik maak me dan ook een beetje zorgen nu de VREG onder het parlement komt als we hun al onmiddellijk dergelijke halve dreigementen naar het hoofd slingeren. Ik vrees dat het dan niet heel goed komt.

Het zal een hele uitdaging zijn om een evenwicht te vinden tussen het uitzetten van de grote lijnen en de concrete uitwerking van een tariefsysteem. Ik heb begrepen dat het de bedoeling is dat de VREG heel erg autonoom de tariefmethodologie kan uitwerken.

Het klopt dat de exogene kosten de voorbije jaren heel sterk zijn toegenomen. Ze zijn momenteel zelfs hoger dan de endogene kosten. Ik vind dat een heel vreemde manier van werken en een heel vreemd fenomeen. De consument krijgt een factuur waar meer dan de helft van de kosten geldt voor dingen die niet in de dienst zelf zitten. Dat is het geval voor de nettarieven. Meer dan de helft daarvan heeft niks met de netten te maken. Ik stel voor dat we dit in het vervolg een belastingbrief noemen en niet langer een energiefactuur. Daar lijkt het meer op.

Ik vind het heel interessant om ten gronde te discussiëren over wat er allemaal in moet zitten. Het klopt niet helemaal dat alle dingen die moeten worden betaald, betaald moeten worden via de energiefactuur. Dat kan perfect op een andere manier via de algemene middelen of via andere vormen. Het is niet in stenen gebeiteld dat alle exogene kosten per se via de energiefactuur moeten worden doorgerekend. Ik kijk uit naar het debat en ik zal er op een constructieve manier aan deelnemen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik ben het met heel veel mensen eens dat de factuur eenvoudiger moet, dat die transparanter en duidelijker moet zijn en dat de bevolking heel goed moet weten waarvoor ze juist betaalt. U zult mij daar niet tegen horen protesteren. Ik ben het er ook mee eens dat de factuur lager moet als dat kan. Ik ben geen grote voorstander van grote heffingen op elektriciteit of gas. Het is wel een vaststelling dat in het verleden in de richting van de elektriciteit werd geschoven en niet van de gasprijs, mijnheer Sintobin. De gasprijs is in Vlaanderen een van de goedkoopste van heel Europa. Ik weet niet of u zich daar bewust van bent. Heel veel mensen verwarmen met gas en betalen een redelijke prijs voor hun verwarming.

Ik heb al eens een oproep gedaan om te stoppen met politieke spelletjes rond dit toch wel belangrijk gegeven. Mijnheer Sintobin, u mag het mij toch niet kwalijk nemen, maar de gretigheid waarmee u het woord gebruikt dat in de energieheffing is gekomen en dat is gelanceerd door uw goede vrienden, de communisten van de PVDA, spreekt boekdelen. Ik spreek plichtsgetrouw over de energieheffing. U gebruikt telkens, met de grootste gretigheid, een ander woord. Het zijn de communisten van de PVDA die dat hebben gelanceerd. U mag dat blijven gebruiken. Ik gebruik dat woord nooit omdat ik het totaal onrechtvaardig vind tegenover mijn voorganger.

Dat er in het verleden vergissingen zijn gemaakt door de politiek, is juist. Mijnheer Sintobin, u hebt een groot geluk dat u zelf nog nooit verantwoordelijkheid hebt gedragen. Dat is uw grote geluk. Ik stop ermee met te zeggen dat in het verleden mensen fouten hebben gemaakt. Ik kan ook fouten maken. De volgende vraag gaat er trouwens over. Dat neemt niet weg dat ik als minister van Energie wel de opdracht heb om de zaken aan te pakken, los van het feit dat er in het verleden een aantal beslissingen zijn genomen die niet zo gelukkig waren. Ik wil het toch duidelijk zeggen: ik ben niet tegen ondersteuning van hernieuwbare energie. Alles wordt op één hoop gegooid. Ben ik tegen ondersteuning van hernieuwbare energie? Neen. Als men op een bepaald moment een energieomslag wil maken en een nieuwe energiestructuur wil, dan moet men dat zeker in de beginfase ondersteunen. Ik heb trouwens vorige week in de regering 12 miljoen euro vrijgemaakt voor een call 'groene warmte', voor projecten die de toekomst van de warmtenetten kunnen uitbouwen. Ik vind dat dat moet.

Ben ik tegen sociale tarieven? Helemaal niet. Er zijn meer dan 230.000 gezinnen die zo'n sociaal tarief hebben, maar het moet ook duidelijk zijn dat anderen dat dan moeten betalen. De discussie, mijnheer Danen, of dat via de elektriciteitsfactuur dan wel de algemene middelen moet gebeuren, wil ik wel voeren, maar het zullen altijd de mensen zijn die het mee betalen. Er is een solidariteit in ons land waarbij de sociale tarieven worden betaald door diegenen die geen sociaal tarief hebben. Het maatschappijmodel in Vlaanderen zit trouwens zo in elkaar, niet alleen voor energie maar ook voor andere zaken.

Openbaredienstverplichtingen moeten worden betaald. Of het nu via de algemene middelen dan wel via de energiefactuur gebeurt, ik word er wel twee keer mee geconfronteerd. Ik heb toevallig de combinatie van Energie en Begroting en Financiën. Ik kan het natuurlijk van mijn bevoegdheid Energie naar mijn bevoegdheid Begroting en Financiën schuiven, maar dan komt de discussie over een begroting in evenwicht. Ik ben er voorstander van dat openbaredienstverplichtingen voor een deel in de energiefactuur worden doorgerekend. De straatlantaarns moeten toch geplaatst, onderhouden en betaald worden.

Ik ben ook niet tegen premies, zeker niet als ze in een gesloten enveloppe zitten en zeker niet als ze beperkt zijn in de tijd en als ze heel doelgericht zijn. In 2020 moeten er isolatienormen worden gehaald door iedereen. Tegen dan zullen de premies wel afgebouwd zijn, maar vandaag moeten we de mensen stimuleren om

te isoleren, zeker de zwakkeren in de maatschappij. Een groot deel van de premies gaat naar de zwakkeren in de maatschappij. Zij krijgen verhoogde premies.

Zelfs met heffingen op verbruik heb ik geen groot probleem. Op een deel van de kosten in de energiefactuur wordt geen heffing geheven. Het is dus een ingewikkelde materie. We moeten er inderdaad voor zorgen dat er verandering komt.

Mijnheer Beenders, ik weet niet of het een goed idee is om over de tariefstructuur hier al uitgebreid te debatteren. Ik zou vooral graag hebben dat de mensen hun werk kunnen doen. De verantwoordelijkheid van de tariefmethodologie en de verantwoordelijkheid voor de tarieven ligt bij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Sinds een aantal weken is de VREG de bevoegdheid van het parlement. Ik heb daar geen verantwoordelijkheid in. Ik ben er wel bij betrokken. Als u de VREG naar hier wilt halen om te spreken over de manier waarop ze op dit moment aan het werken zijn aan de tarieven van de toekomst, dan kan ik u niet tegenhouden. Mijn ervaring van de voorbije maanden leert me toch dat het niet verstandig is om dingen die uitgetest worden, zaken die in een proefproject zitten, zaken die onderzocht worden, hier in het lang en het breed te bediscussiëren, want het geeft aan de bevolking een verkeerde indruk.

Mijnheer Sintobin, ik ga me dus niet vastpinnen op een timing. Het moet een goede oefening zijn. Er komt al veel verandering in de energiemarkt de komende weken en maanden. Ik zal met een aantal zaken naar het parlement komen, over digitale meters, over andere dingen die dringend moeten worden aangepakt, omdat we nu eenmaal naar een andere energie moeten gaan. Elke minister van Energie – van Vlaanderen, van Wallonië, van Frankrijk, van Duitsland enzovoort – heeft een enorm grote uitdaging. Het zal niet gemakkelijk zijn, maar moeilijk moet ook kunnen en iemand moet het dan ook doen.

Ik kan het maar herhalen en open en transparant zijn: als ik niet meer mag zeggen dat er kosten zijn uit het verleden en de vorige verantwoordelijken beginnen te zeggen dat het onze schuld is en dat we doelbewust kosten laten stijgen om hun de schuld te geven, dan spelen we toch wel spelletjes met elkaar. Daar heeft de consument, daar heeft de burger, daar heeft de Vlaming geen boodschap aan. Laat ons daarmee dus stoppen. Mijnheer Sintobin, ik stel voor dat u vanaf nu het woord 'energieheffing' gebruikt. Dat zou correct en eerlijk zijn tegenover mijn voorganger.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Beenders, ik vind het wel bizar dat u zegt dat u er zich niet toe wilt verlagen en dat u er niet meer over zult spreken, maar u moet uw verantwoordelijkheid ook niet ontlopen. Flamingo's die worden opgejaagd, vliegen ook weg.

Tegelijkertijd geeft u altijd wel af en toe een speldenprikje in de pers, zogezegd totaal onschuldig en met altijd die verkeerde inschatting met verkeerde cijfers en een verkeerde sfeerschepping. Als u dan zogezegd uw verantwoordelijkheid wilt ontlopen, wel dan is bij dezen genoteerd dat u daar inderdaad niet meer over wilt spreken, in plaats van een open debat aan te gaan en te zeggen dat er fouten zijn geweest in het verleden, zoals minister Tommelein daarstraks heeft gezegd.

Collega Danen, hebt u de tekst van de regulator gelezen? Lees het dan, hè. We mogen toch ons gedacht zeggen over de regulator? Zelfs als die onder het parlement komt te zitten, ga ik blijven mijn gedacht zeggen. Het is verdorie mijn taak om dat te controleren. Wat ik niet correct vind hierin, is dat men opsomt wat de verhogingen zijn en dat men niet zegt hoe dat komt en dat het een jaar geleden werd beslist. Dat was even feitelijk correct geweest. Nu komt het bij een leek over alsof er iets bijkomt op wat er al beslist was. Ik vind dat ik mijn commentaar op de regulator op dat vlak wel mag geven, ik voel me daar niet in gegeneerd.

Collega Sintobin, u herhaalt het opnieuw: 30 procent. Neen, een derde is commodity, een derde is puur nettatarief en een derde is energiebeleid. Vertel het dan zo aan de mensen. Ik kom wel tussen de gewone mensen. Als ik tussen de gewone mensen kom, dan zeg ik: een derde, een derde, een derde. Dan vertel ik niet het verhaal dat van mijn totale factuur maar 30 procent energie is. Dat is het grote verschil tussen u en mij: ik probeer het feitelijk correct weer te geven en u probeert er een sfeer rond te scheppen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, vorige week in de plenaire vergadering werd ik verweten een PS'er te zijn, vandaag ben ik al een vriend van de communisten. Wat wordt het volgende week? Als er iemand aan sfeerschepping doet, dan is het de minister en dan is het collega Gryffroy.

Wat betreft die politieke spelletjes: lees er alle verslagen op na, van de commissie en van de plenaire, het zijn jullie onder elkaar die de politieke spelletjes spelen. Het komt iedere keer opnieuw terug. Ik begrijp dat ergens wel, u moet zich verdedigen en u moet de Turteltaks, sorry de energieheffing, verdedigen met te verwijzen naar het verleden. Ik begrijp ook collega Beenders die zegt: 'Laat ons er nu maar over zwijgen, iedereen weet het ondertussen'. Verwijt me niet politieke spelletjes te spelen.

Ik sta wel achter het voorstel van collega Beenders. Dat moet daarom niet onmiddellijk gebeuren, voorzitter, maar het is wel belangrijk dat de commissie van bij het begin betrokken is bij de manier van werken van de VREG en bij de tariefmethodologie. Dat kan geen kwaad voor de transparantie. Op die manier zal ik misschien tegemoetkomen aan de wens van collega Gryffroy en mijn communicatie naar de burger transparanter en fairder kunnen voeren. Als hij daarmee tevreden is, is dat voor mij ook goed.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het decretaal kader om salderen op afstand of het investeren in zonnepanelen op andermans dak mogelijk te maken – 837 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik stel mijn vraag naar aanleiding van een artikel in De Standaard, waarbij Unizo ongeveer 800 kmo-ondernemers heeft ondervraagd met drie duidelijke vragen. Een van de vragen was: 'Mocht u als ondernemer kunnen salderen, dus kunnen investeren op het dak van iemand anders, zou u daar dan in geïnteresseerd zijn of niet?' 43 procent van de ondernemers vond dat een leuk en interessant idee. Vanuit Unizo-kringen heb ik vernomen dat men heel doelgericht drie specifieke vragen uit voorstellen van de laatste twaalf maanden heeft voorgelegd aan de ondernemers.

Ik was natuurlijk tevreden dat ook daar interesse is voor het salderen vanop afstand. We hebben dit ook besproken in juni 2016 in de commissie toen ik mijn conceptnota heb uitgelegd. Het onderzoek naar het salderen is ook opgenomen in het zonneplan. Daar zou een studie over uitgevoerd worden. Ik herinner me dat in de commissie de opmerking is gegeven dat het schema dat is vooropgesteld, er vrij complex uitzag. Het toeval wil dat u bij Denderstroom in Aalst een project bent gaan openen. Er is

inderdaad een duidelijk onderscheid, dat staat ook in mijn conceptnota onder 4.1 en 4.2. 4.1 gaat puur over de coöperatieve. Een voorbeeld daarvan is Denderstroom: mensen kunnen een aandeel kopen en ze krijgen een dividend.

Maar de reden waarom ik in mijn conceptnota verder gezocht heb dan de coöperatieve is omdat een coöperatieve, zelfs een erkende coöperatieve, een beperking heeft. Een aandeelhouder kan maar tot 5000 euro aandelen van een coöperatieve kopen, omdat de erkende coöperatieve verplicht is een prospectus te maken. Nu, heel veel coöperatieven werken met veel vrijwilligers. Een prospectus maken is net te veel voor hen, niet alleen qua kosten, maar ook qua inspanningen, enzovoort. Vandaar was mijn punt 4.2 in de conceptnota: als door de complexiteit te weinig grote coöperatieven kunnen ontstaan, moeten we voor grootse projecten gaan kijken of we kunnen salderen op afstand.

Ik weet dat u, in het Zonneplan of in de commissie, hebt voorgesteld dat u de zaken nader wou bestuderen om te kijken wat de hinderpalen zijn. Decretaal had ik voorgesteld het principe van het salderen mogelijk te maken en aan iemand te vragen – mijn voorstel was de distributienetbeheerder – te verifiëren hoeveel stroom er geproduceerd is, zodat de juiste cijfers worden doorgegeven aan de leverancier en het correct verrekend wordt op de factuur. U zou ook nog kijken of er nog andere complexiteiten waren.

Hebt u al zicht op de pijnpunten om het salderen op afstand decretaal mogelijk te maken? Hebt u al een idee van de timing om dit decretaal verder uit te werken?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik had u zelf al aangegeven dat in het Zonneplan werd beklemtoond dat we zo veel mogelijk drempels willen wegnemen voor zonneprojecten. Ik wil zo veel mogelijk faciliterende acties ondernemen. In dat kader bekijken we alle mogelijkheden om meer mensen en meer bedrijven te laten participeren in zonneprivéprojecten. Dat is cruciaal.

Mijnheer Sintobin, u voelt ook, als u op het terrein gaat, als u tussen de mensen staat en naar hen luistert, wat de mensen daarvan zeggen. In tegenstelling tot wat sommigen beweren, beweeg ik me af en toe eens tussen de mensen. Het is voor mij duidelijk dat het moet worden weggewerkt dat mensen vinden dat ze niet mee kunnen participeren in heel het verhaal van hernieuwbare energie omdat ze geen zongericht dak hebben, omdat ze geen mogelijkheden hebben om zonnepanelen te plaatsen, of sommigen zelfs omdat ze niet mogen van hun partner. Ja, mijnheer Gryffroy, heel veel mensen plaatsen geen zonnepanelen omdat de partner er geen op het dak wil. U zou nog verbaasd zijn in hoeveel situaties dat het geval is.

Veel vormen van participatie zijn mogelijk. Salderen op afstand is daar een van. In de eerste plaats moet het rendabel zijn voor alle partijen. De belangrijke factor daarbij is waar de opgewekte energie verbruikt wordt. Wanneer de opgewekte elektriciteit lokaal kan worden verbruikt, dan kunnen interessante win-winsituaties ontstaan. Zo is er een week geleden een zeer interessant project geopend in Aalst, op de loods van een landbouwbedrijf, waarbij de buurtbewoners kunnen participeren in de investering. In dit geval wordt de installatie uitgebaat door een coöperatie die de stroom aan de landbouwer verkoopt tegen een lagere prijs. De landbouwer heeft een lagere factuur en de investeerders krijgen een interessant rendement op hun investering. Dat is een win-winsituatie die het draagvlak kan vergroten, niet alleen voor zonnepanelen, maar ook voor hernieuwbare energie in het algemeen. Ik zou dus zeer graag meer dergelijke projecten tot stand zien komen, voornamelijk ook omdat het motto en de kern van het verhaal toch wel is dat we naar decentrale energieproductie gaan.

Nu, salderen op afstand gaat nog een stap verder. Er wordt een link gelegd met de factuur. Het op afstand opgewekte kilowattuur kan dan worden afgetrokken van de eigen afname, maar daarbij moeten we wel opletten met de netkosten. Vandaag betalen prosumënten een vergoeding voor het verbruik van het net, het zogenaamde prosumententarief. Moeten we dat dan ook aanrekenen bij salderen op afstand? Wie zal dat dan betalen? Al die vragen moeten worden onderzocht. Het is belangrijk dat we een billijk systeem op poten zetten dat rendabel is.

Wat de decretale aanpassingen betreft, zijn we bezig met een onderzoek naar wat er precies nodig is. Het is evengoed mogelijk dat vandaag al heel wat mogelijk is. We moeten niet onder stoelen of banken steken dat de invoering van een digitale meter dat absoluut zal vereenvoudigen.

Ik ga heel duidelijk zijn: ik wil dit systeem ook. U weet, ik ga niet over één nacht ijs. Het is complexe materie en ik ga me zeker niet vastpinnen op een datum, maar dat ik stappen vooruit wil zetten, daar kunt u donder op zeggen. Ik blijf u op dat vlak op de hoogte houden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Als een van de pijnpunten de huwelijkscontracten zijn, dan moeten we die misschien ook aanpassen. Alle gekheid op een stokje, maar ik heb daar met mijn echtgenote geen problemen mee.

Minister Bart Tommelein: Men mag nooit veralgemenen, mijnheer Gryffroy.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik ga akkoord met uw basisprincipe, namelijk dat het rendabel moet zijn voor alle partijen. Dat is ook ons uitgangspunt geweest. In het voorbeeld van Denderstroom, wat een leuk initiatief is, is in principe geen decretale wijziging nodig. Dat is een model dat werkt. Het wordt niet veelvuldig uitgerold, vooral door het feit dat men afhankelijk is van het vele vrijwilligerswerk en door het feit dat de aandeelhouders tot maximaal 5000 euro mogen gaan. Mocht dat anders zijn, maar dat is nu niet zo, dan zouden er veel meer mogelijkheden zijn.

Ik zal eerlijk zijn. Ik heb nooit ontkend dat salderen op afstand complex is. Het schema dat ik hier toen heb getoond in de powerpointpresentatie, duidde juist aan dat het inderdaad zeer complex is. Ik en mijn medewerkers hebben dan ook heel lang nagedacht over hoe dat dan in elkaar zou zitten, maar we denken dat het zo wel kan werken. Ik denk ook dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds salderen op afstand tussen particulier en particulier, waarvoor je sowieso die digitale meter nodig zult hebben, dus dan zit je al in 2019, en anderzijds salderen op afstand tussen particulieren en grote projecten en investeringsplatformen. Ik heb toen ook het voorbeeld aangekaart van de schooldaken. Dat is zo'n typisch voorbeeld. Daar heb je wel een verbruik onder zitten, maar soms is dat verbruik onvoldoende. Dan zit je dus in een andere situatie, waarbij het ook complexer wordt enzovoort.

U zegt zich niet te zullen laten vastpinnen op een timing, maar ik weet natuurlijk ook dat we met een en ander rekening moeten houden. Eigenlijk hebben we nog geen hoorzittingen georganiseerd. Misschien kunnen we dat ook bespreken bij de regeling van de werkzaamheden. Misschien kunnen we hier eens een aantal marktspelers daarover horen. Er is ook het voorbereidend decretaal werk, met de nodige adviezen die moeten worden gevraagd. Er is de eerste en tweede lezing in de commissie en de stemming in het parlement. Dan zijn we gemakkelijk anderhalf jaar verder. Het zou toch wel ideaal zijn dat, als men de digitale meter begin 2019 zou kunnen beginnen uit te rollen, inclusief andere tariefwijzigingen, van dat ogenblik ook het salderen zou kunnen. Men moet ook de oude pijnpunten onderzoeken die men mogelijk zou kunnen tegenkomen enzovoort.

In mijn conceptnota sprak ik ook heel duidelijk over een 'commodity'. Het is een investering die je doet via een aandeel, en je krijgt een dividend in kilowattuur. Dat ging dus over een commodity, niet over de netkosten. Als het principe van salderen dan, dan zullen de marktmodellen er wel komen en dan zal daaruit wel blijken of dat voor alle partijen rendabel is. Ik denk niet dat de overheid een marktmodel in de markt moet plaatsen. Wij moeten gewoon het principe kunnen toelaten. Bij dezen vraag ik dus of u dat onderzoek kunt versnellen, eventueel gecombineerd met die hoorzittingen, zodat dit over een maand of drie opnieuw in deze commissie kan komen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Uiteraard zijn wij een groot voorstander van dergelijke systemen, omdat het evident is dat het een marktmodel is dat in de toekomst sowieso zijn doorgang zal vinden. De eerste stap, die ook al is gezet, is de uitrol van de digitale meters. Dat wordt afgewacht. Eerlijk gezegd, collega Gryffroy, het is niet zo evident om dat nu snelsnel, nog voor die digitale meters er zijn, te proberen zo veel mogelijk te regelen. Ik had ook begrepen dat er ondertussen in de schoot van de regering ernstig wordt nagedacht over het mogelijk maken van dit project. Ik vind het echter niet zo evident om uw grote wensen en dromen raprap uit te gaan voeren.

We moeten heel erg opletten: als we hieraan raken, dan kan een cascade van effecten ontstaan. Elke impact die dit systeem zal teweegbrengen, moeten we onder de loep nemen. Wat doe je bijvoorbeeld met de openbaredienstverplichtingen? Wat doe je met de distributienetvergoedingen? Als we morgen een capaciteitstarief zouden krijgen, wat doe je dan met de mogelijke verhoging van de nodige capaciteit van diegenen op wier dak de installaties worden geplaatst? Ik ben dus zeker een groot voorstander van het principe en wil zeker graag met u onderzoeken hoe we dit systeem kunnen realiseren, maar ik denk dat het nuttig is om inderdaad even te wachten op de studies waarnaar u verwijst en het brengen van de inzichten van de regering naar deze commissie.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, over hoorzittingen ga ik me niet uitspreken. Als men hoorzittingen wil houden in het parlement, dan zal ik me daar niet tegen verzetten. Anderzijds, laten we eerst proberen toch een uitgewerkt systeem te hebben. Ik ben het voor honderd procent met u eens dat ik niet zal treuzelen en aarzelen, dat we zullen voortdoen. We moeten ook wel eens bekijken in welke richting de tariefmethodologie zal veranderen, want dat zal natuurlijk wel een heel grote impact hebben op de factuur en het element van de investeringen.

Zoals u weet, is de VREG op dit moment bezig met een onderzoek naar een andere manier van tarifieren. We zouden veeleer naar een capaciteitstarief gaan. Ik wil daar nog geen voorafnames op doen, maar dat is natuurlijk wel van enorm groot belang. Als je dat hebt, dan krijg je natuurlijk wel een totaal ander systeem. Ik denk dus dat we dat goed moeten onderzoeken.

Ik ben het met u eens dat het goed zou zijn dat we tegelijk met de uitrol van de digitale meters ook een manier zouden kunnen hebben om te salderen. Alle mogelijke drempels om te investeren in hernieuwbare energie moeten wat mij betreft zo snel mogelijk worden weggewerkt. We mogen daarbij zeker niet treuzelen. Ik reken daarbij op de medewerking van iedereen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik zal nog een poging doen. Ik denk dat er twee markten zijn voor het principe van salderen. De eerste markt is die van het

private versus grote daken, grote investeringen, grote investeringsplatformen. Daar spelen de capaciteitstarief en de digitale meter in principe geen rol. Dat kan zelfs bij manier van spreken een perfecte testcase zijn. Als we spreken over privaat-privaat, dan spelen het capaciteitstarief, de toekomstige tarieven en de digitale meter wel een rol, omdat ze allebei op laagspanning zitten.

Ik reken gewoon terug in de tijd. Het is niet dat we van slechte wil zijn, maar als men het op een bepaald ogenblik, na alle mogelijke pijnpunten te hebben onderzocht, eens is over het principe van salderen op afstand, dan is het nu eenmaal de democratische weg van het parlement dat er minstens een jaar nodig is om het geheel geregeld te krijgen, via de nodige adviezen, de eerste en tweede lezing, de stemming in de commissie, de stemming in het parlement, de uitvoeringsbesluiten enzovoort. Daar kun je niet onderuit. De capaciteitstarieven zouden waarschijnlijk vanaf 2019 van kracht worden. Dat is al lang aangekondigd. Ook de digitale meters zouden vanaf dan kunnen worden uitgerold. Als ik dat dan uitreken, dan hebben we 2018 volledig nodig om de regelgeving met betrekking tot het salderen in werking te laten treden.

Dus moet u er eigenlijk in 2017 werk van maken. U weet ook: een jaar is soms rapper voorbij dan gedacht. Vooral omdat ik meen dat voor de grote projecten die problematiek van capaciteitstarieven en digitale meters er niet is – daar gaat het nu over het principe van het salderen op afstand –, wil ik u vragen dat u het onderzoek voortzet en dat u alle mogelijke pijnpunten inventariseert. Daarna kunnen we dan op een hoorzitting de distributienetbeheerders, de regulator, eventueel de Scholen van Morgen enzovoort, hiermee confronteren. Verschillende actoren hebben daar iets over te zeggen. We mogen niet de fout maken om te wachten tot de tarieven en de digitale meters er zijn en dan pas spreken over het kilowattuur salderen, want dan zijn we vertrokken voor drie jaar, en daar ga ik niet mee akkoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de investeringen in alternatieve brandstoffen voor de transportsector – 857 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De Vlaamse Regering heeft het actieplan 'Clean power for transport' uitgewerkt met als voornaamste doelstelling de uitstoot van broeikasgassen door transport te verminderen. Het is een terechte klimaat-ambitie, daar de transportsector in Vlaanderen het grootste aandeel heeft in de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen.

Zoals bij besprekingen in de commissie Energie op 14 november en 16 december 2016 al naar voren kwam, moeten we spijtig genoeg vaststellen dat de verkoop van die zero-emissievoertuigen nog altijd niet echt van de grond komt. Van alle nieuwe voertuigen die elke dag worden ingeschreven, is slechts een kleine fractie wagens zonder uitstoot. Voor elektrische voertuigen gaat het, naar schatting, maar over om en bij de 0,5 procent van de nieuwe voertuigen. Naast de hogere kostprijs en de beperkte autonomie is het ontbreken van laadinfrastructuur een veelgehoord argument op de vraag waarom gezinnen toch niet voor een elektrische wagen opteren.

In een interview in De Tijd voorspelt de topman van Volkswagen dat een kwart van de nieuwe auto's binnen acht jaar elektrisch zal zijn. Dat is een gigantisch marktaandeel. Er is één achilleshiel in het verhaal: de laadinfrastructuur ontbreekt.

U bent u daar bewust van. Op dit moment zouden er verspreid over Vlaanderen een 2500 laadpalen beschikbaar zijn, maar we weten niet echt waar die allemaal staan, wat die allemaal doen en hoe ze werken. Er is geen overzicht beschikbaar, vooralsnog. Het is uw ambitie om 5000 laadpalen bij te plaatsen tegen 2020. U hebt daartoe een plan ontwikkeld samen met de netbeheerders.

U bent niet de enige die plannen heeft in die richting. In december heeft de Europese Investeringsbank (EIB) samen met de Europese Commissie de Clean Transport Facility gelanceerd, een initiatief dat erop gericht is om de transportsector koolstof-arm te maken door de introductie van alternatieve brandstoffen. De EIB wil hiermee de versnelde introductie van schonere vervoermiddelen en de bijbehorende infrastructuur ondersteunen. Daarbij gaat het niet alleen over elektriciteit maar ook over waterstof, biobrandstof en aardgas, dit laatste met inbegrip van biogas, compressed natural gas (cng) en liquefied natural gas (Lng).

In haar communicatie over dit investeringsinitiatief stelt de EIB het volgende: "De ondersteuning voor alternatieve brandstoffen en schonere technologie in het vervoer ligt helemaal in lijn met het beleid van de Europese Unie inzake klimaatmaatregelen en duurzaam vervoer en in het bijzonder de onlangs goedgekeurde strategie van de Europese Commissie over de emissieluwe mobiliteit." Naast de klimaatvoordelen verwachten de EIB en de Europese Commissie ook sociaal-economische voordelen, waaronder lagere kosten voor de gezondheidszorg als gevolg van schonere lucht en minder lawaai.

Dit initiatief past helemaal in onze doelstelling om in bijkomende laadinfrastructuur te voorzien in Vlaanderen en emissieloze voertuigen te promoten. Misschien kan het helpen om de vooropgestelde doelstelling van 5000 bijkomende laadpalen waar te maken.

Hoeveel laadpalen zijn erbij gekomen in de loop van 2016? Komt dit overeen met de vooropgestelde doelstelling?

Wat is de stand van zaken van de databank waarin alle laadpalen zullen terug te vinden zijn? Wanneer zal deze databank beschikbaar en raadpleegbaar zijn?

Ziet u mogelijkheden in het Clean Transport Facility-initiatief van de EIB en de Europese Commissie om meer laadinfrastructuur te realiseren in Vlaanderen?

Eind vorig jaar raakte ook een initiatief van vier grote autoproducenten bekend die zelf laadinfrastructuur willen gaan uitrollen over heel Vlaanderen. Heeft de Vlaamse overheid al contact gehad met die autoproducenten over dit initiatief? Het zou niet slecht zijn dat uw initiatieven en die van minister Weyts en die van de sector op elkaar afgestemd zijn. Hoe kan dit in uw beleid geïntegreerd worden?

In het winterpakket van de Europese Commissie wordt in maatregelen voorzien om laadinfrastructuur in publieke parkeerruimtes te verplichten. Hoe zult u deze maatregelen omzetten in Vlaams beleid?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De aanbesteding voor de afgesproken aantallen voor 2016-2017 in het kader van de openbaredienstverplichting aan de netbeheerders loopt. De gunning is gepland voor begin 2017, en de eerste laadpalen die op basis hiervan geplaatst worden, zijn voor midden 2017. Er zullen dit jaar 750 laadpalen bij geplaatst worden. Uiteraard zijn er in de loop van 2016 laadpunten bij gekomen, maar dit zijn vooral private en semipublieke. Hier bestaan geen data over.

Ondertussen hebben de netbeheerders wel een databank opgezet en zijn ze klaar om deze te beheren. Het is voorlopig nog niet gelukt om de gegevens, die van de

laadpaaloperatoren moeten komen, daarin te centraliseren. De gesprekken met de laadoperatoren om format en verantwoordelijkheden af te spreken, lopen. Voor de informatie over laadpunten moet voorlopig nog steeds verwezen worden naar diverse websites, zoals openchargemap.org, oplaadpunten.org of oplaadpunten.nl.

Het is inderdaad mijn intentie om Europese middelen aan te spreken voor de uitrol van 'Clean power for transport' (CPT). Dat kan in de toekomst in het kader van de Cleaner Transport Facility, maar er zijn ook andere mogelijkheden. Zo bereidt mijn administratie een project voor in het kader van de Connecting Europe Facility, bedoeld om het TEN-T-netwerk in Europa te voorzien van CPT-infrastructuur.

We zijn vertrouwd met het Fast-E-project, waarin laadpaaloperator Allego samen met vier autoproducenten snellaadinfrastructuur uitrolt in onder meer België en Duitsland. Ik woonde zelf de startconferentie bij in Brussel, en het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) woont sinds kort de projectgroep bij. Er zijn nog partijen, zoals Fastned, geïnteresseerd om snellaadinfrastructuur in Vlaanderen uit te rollen. Dat is momenteel een van de voornaamste hinderpalen voor het elektrisch rijden voor alle doelgroepen, mezelf inclusief. Ook met hen zijn er contacten. Het zal een kwestie zijn om hier ook wegenbeheerder AWP bij te betrekken. Waar er ondersteuning nodig is, voorzien wij in de nodige informatie en logistieke ondersteuning. Ik blijf wel bij mijn principe dat wij als Vlaamse overheid geen laadpalen moeten subsidiëren. De infrastructuur moet op een kostenneutrale manier uitgebaat kunnen worden.

Het winterpakket van de Europese Commissie moet Europees nog verder gedetailleerd worden, zodat duidelijk wordt wat precies van de lidstaten verwacht wordt. Zoals u reeds weet uit mijn antwoord op uw vraag over het winterpakket, loopt de procedure van goedkeuring nog. Het is nu voorbarig om conclusies te trekken. Het departement LNE heeft ondertussen wel reeds contact opgenomen met het departement Ruimte om dit samen te bekijken en voor te bereiden. Maar gezien de onduidelijkheid over de uitkomst van het winterpakket, heb ik daar voorlopig nog geen stappen in gezet.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor de initiatieven die u neemt, zowel de private als de overheidsinitiatieven. Subsidies zijn inderdaad niet nodig. We moeten zorgen dat er een goed werkende markt ontstaat en dat de verschillende initiatieven op elkaar afgestemd worden. We weten nog altijd niet waar de publieke of semipublieke laadpalen allemaal staan, hoe ze werken en tegen welke prijs er kan worden getankt. We kunnen de markt ondersteunen door transparantie te bieden. Dat is belangrijk voor de consument, maar ook voor potentiële investeerders. Ik hoop dat u daar snel werk van wilt maken om op die manier de markt mee vorm te geven, zonder in subsidiëring te moeten vervallen.

Met betrekking tot de investeringen zegt u dat u op de hoogte bent van wat er bij de EIB gebeurt en dat u daar gebruik van wilt maken. Kunt u daar iets meer over zeggen? Over welke bedragen gaat het?

Het lijkt me positief dat er een snellaadinfrastructuur door een aantal privé-partners wordt vooropgesteld. Wat is de timing van dat initiatief? U zegt dat u daarover overleg pleegt, en ik ga ervan uit dat u dus zicht hebt op hoe dat versneld op onze snelwegparking kan worden geïnstalleerd.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn vraag gaat over die website oplaadpunten.org, waar alles moet worden gecentraliseerd. Wie moet de gegevens aanbrengen van

de private laadpalen, zoals de prijzen, enzovoort? Wordt dat verwacht van de distributienetbeheerders of niet?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, u wilt een administratieve vereenvoudiging invoeren in verband met de aanvraag van de premie voor emissievrije voertuigen. Dat is een goede zaak, gelet op de problemen die er zijn geweest, en ik wil u daarvoor feliciteren.

Ik ben op maandag, net na u, naar het Autosalon geweest. Ik heb verschillende stands bezocht van milieuvriendelijke voertuigen. U hebt net zoals ik wellicht kunnen vaststellen dat er nog een lange weg te gaan is. Echt milieuvriendelijke voertuigen zijn in de minderheid: je moet er als het ware met een vergrootglas naar zoeken. Daarom maak ik me wel zorgen. Als we over acht jaar willen staan waar onder andere Volkswagen zegt dat we moeten staan, dan vraag ik me af hoe dat zal gaan. Daar kunt u misschien niet op antwoorden. Ik wil me wel aansluiten bij de vragen van mijn collega's naar meer transparantie en duidelijkheid, en ik steun ook de vraag om meer laadpalen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bothuyne, we gaan uiteraard werk maken van een volledig database. Het is belangrijk dat de mensen weten waar we staan. Welke investeringen gedaan zullen worden door AWV, staat nog niet vast. We voeren nog maar de initiële gesprekken.

Mijnheer Gryffroy, de eigenaars van de laadpalen moeten zelf de gegevens aanpassen, maar ik veronderstel dat de netbeheerders met die private spelers afspraken gaan maken. Het is wel degelijk de netbeheerder die de database zal beheren, maar voor de aanlevering van de gegevens zullen de eigenaars van de laadpalen verantwoordelijk zijn.

Mijnheer Danen, het klopt dat er nog een lange weg te gaan is, maar toch is er positief nieuws. We zijn het derde land in de Europese Unie wat betreft elektrische voertuigen. Ik steek niet onder stoelen of banken dat daar nog verbetering mogelijk is. Ik ben vastbesloten om daar samen met u verder aan de weg te timmeren en ervoor te zorgen dat we de komende jaren nog meer mensen kunnen overtuigen om elektrisch te rijden. Ik ben ervan overtuigd dat een hele grote groep in de samenleving op dit moment dat ook wel degelijk kan. Ik verwijs naar gegevens die zeggen dat bijna 80 procent van de mensen geen 50 kilometer per dag met de auto rijdt.

De gemiddelde afstand die een Vlaming in Vlaanderen aflegt, is 23 kilometer. Dat neemt niet weg dat er een groep is in de samenleving die het op dit moment heel moeilijk heeft om elektrisch te rijden. Mensen die heel veel kilometers afleggen op een korte termijn, zitten op dit moment in de problemen. Ik weet waarover ik praat: ik zit in dezelfde situatie. Dat betekent dat een laadinfrastructuur heel cruciaal is.

Studies hebben uitgewezen dat 80 procent van de mensen thuis of op het werk laden. Dat hoeft daarom niet eens snel te gaan. Als het gaat over heel snel batterijen laden, dan heb je snellaadinfrastructuur nodig. Om dat versneld uit te rollen, moeten we rekenen op de private sector. In de komende jaren zal dat ook wel gebeuren, daar ben ik rotsvast van overtuigd. Dan krijg je natuurlijk een vicieuze cirkel waarbij bepaalde producenten meer modellen aanbieden, dat op een andere manier gaan doen en mee in hun gamma steken, wat nu nog niet echt gebeurt. Dat hebben we kunnen vaststellen op het Autosalon.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over alternatieve methodes om in extra hernieuwbare energie te voorzien – 872 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Vlaanderen heeft ambitieuze doelstellingen voor het produceren van hernieuwbare energie. In tegenstelling tot fossiele brandstoffen hebben alle landen in de Europese Unie mogelijkheden om hernieuwbare energie te produceren. De mogelijke productiviteit en het globale potentieel van de hernieuwbare-energiebronnen zal altijd sterk verschillen van land tot land. Sommige landen hebben nu eenmaal meer kustlijn dan Vlaanderen, wat het potentieel voor wind-energie vergroot. Andere landen hebben het geluk meer zon te hebben. De zee is een federale materie. Vlaanderen is bovendien een dichtbevolkt en zeer geïndustrialiseerd gebied. Er zijn ook landen met heel veel hoogteverschillen, en die hebben meer mogelijkheden tot geothermie.

De Europese Unie heeft in haar Hernieuwbare-energie-richtlijn coöperatieve mechanismes ingebouwd waarbij landen die een sterke financiële draagkracht hebben en meer beperkt zijn in hun potentieel voor hernieuwbare energie, kunnen investeren in landen met een groot potentieel voor hernieuwbare energie maar die niet noodzakelijk de financiële mogelijkheden hebben om die te benutten. De investeringen die zo gebeuren, kunnen dan volledig of gedeeltelijk – als het gaat over samenwerking tussen twee landen – worden verdisconteerd van de hernieuwbare-energie-doelstellingen van het land dat de investering maakt.

Minister, wat is de meest kosteneffectieve manier om de hernieuwbare-energie-doelstellingen te behalen, in het binnenland of het buitenland? Hoe kan Vlaanderen een deel van zijn hernieuwbare-energie-doelstellingen op eigen bodem behalen? Wat kunnen we eventueel doen in het kader van de coöperatieve mechanismen? Hoe kan Vlaanderen het potentieel dat deze grensoverschrijdende coöperatieve piste biedt, gebruiken om zijn hernieuwbare-energie-doelstellingen te halen? Gaat u dit verder onderzoeken en eventueel bekijken of Vlaanderen een deel van zijn hernieuwbare-energie-doelstelling kan behalen via een samenwerking met een land dat over meer mogelijkheden beschikt? Zijn er redenen en obstakels om die piste niet te onderzoeken?

Minister, hoe kunnen we een investeringsplatform opzetten vanuit Vlaanderen om hernieuwbare energie in een andere lidstaat te financieren om deze vervolgens te laten verdisconteren voor de Vlaamse doelstellingen? Is dit reeds onderzocht? Met welke landen is het volgens u opportuun om zo'n samenwerking op te zetten?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De richtlijn Hernieuwbare Energie voorziet in drie vormen van samenwerkingsmechanisme: het aankopen van hernieuwbare-energiestatistieken van een andere lidstaat, de ontwikkeling van gezamenlijke projecten met andere lidstaten, en ten slotte de ontwikkeling van gemeenschappelijke samenwerkingsmechanismen samen met andere lidstaten.

Het organiseren van gezamenlijke projecten en gemeenschappelijke samenwerkingsmechanismen is complex en vraagt heel wat tijd. Ik denk eerlijk gezegd dat we dit moeilijk zullen halen tegen 2020. Omdat er nog geen informatie over effectieve transacties in verband met de overdracht van energiestatistieken bekend is, is het moeilijk de kostprijs ervan in te schatten. Transacties blijven

onder meer uit omdat er momenteel enkel een bindende doelstelling bestaat met betrekking tot het jaar 2020.

België en dus Vlaanderen voldoen momenteel aan de indicatieve tweejaarlijkse tussentijdse hernieuwbare-energie-doelstellingen zoals bepaald in de richtlijn Hernieuwbare Energie. Prognoses op Europees niveau geven aan dat de EU de 20/20/20-doelstelling voor hernieuwbare energie zal realiseren. Dit houdt in dat, als België toch een tekort zou hebben in 2020, er in principe een voldoende aanbod zou moeten zijn om hernieuwbare-energiestatistieken van een andere lidstaat te verwerven. We hebben ook een akkoord met Wallonië om eventueel aan een goedkopere prijs aan te kopen.

Reeds negen lidstaten hadden in 2014 een aandeel hernieuwbare energie dat hun 20/20/20-doelstelling overschrijdt. Echter, in de winterpackage van de Europese Commissie wordt een voorstel opgenomen dat lidstaten verplicht om jaarlijks zulke statistieken op te kopen of tot hun bindende doelstelling voor 2020 gehaald is, zelfs na 2020.

Maar we staan er vandaag niet slecht voor. Vlaanderen vergrootte het aandeel van hernieuwbare energie door de inzet van ondersteuningsmechanismen. We kunnen daarover discussiëren, maar het resultaat is er wel. De daling van de kostprijs voor een aantal hernieuwbare-energie-technologieën verbetert geleidelijk de competitiviteit van deze technologieën waardoor de subsidies kunnen worden verminderd of zelfs afgeschaft.

Indien nodig kan een samenwerking in verband met de verwerving van energiestatistieken opgezet worden met landen die hun 2020-doelstelling wel degelijk zullen halen. Volgende landen hebben volgens het Europees Milieuagentschap reeds een groter aandeel hernieuwbare energie dan de richtlijn hernieuwbare energie als doelstelling voorschrijft: Bulgarije, Kroatië, Tsjechië, Estland, Finland, Italië, Litouwen, Roemenië en Zweden. Dat zijn allemaal interessante landen om afspraken mee te maken en eventueel eens te gaan bezoeken. Maar zoals u weet, mijnheer Gryffroy, geloof ik in de kracht van de mensen. Ik heb al een paar keer gezegd dat ik heel tevreden zal zijn en geslaagd in mijn opdracht als de Vlamingen, de Vlaamse bedrijven en de Vlaamse overheid tegen 2020 wel degelijk hun doelstellingen bereiken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. We kunnen dan kiezen of we naar Bulgarije, Kroatië, Finland of Zweden trekken. Het is inderdaad zeer krap en wellicht ook complex om tegen 2020 dergelijke gemeenschappelijke projecten op te zetten. Na 2020 wordt wel een Europese doelstelling vastgelegd, maar die wordt niet meer gedirigeerd naar de verschillende landen.

Anderzijds, als we spreken over een Europese interconnectieve tussen alle verschillende landen, kan ik mij perfect inbeelden dat zelfs van hieruit burgers geïnteresseerd kunnen zijn om mee te investeren in andere projecten in andere landen, al is het maar omdat de technische mogelijkheden er zijn en de mogelijkheid er is om aan hernieuwbare energie te doen.

Er is een financieel akkoord met Wallonië. Momenteel is dat een financieel interessant akkoord, maar het zou perfect kunnen dat een akkoord met bijvoorbeeld Bulgarije nog interessanter is dan met Wallonië te werken.

Het is een vraag die komt van heel wat mensen die bezig zijn met hernieuwbare energie en die ook soms discussiëren over de technische potentialiteit. We zullen misschien net halen wat we moeten halen, maar misschien willen we wel meer doen na 2020. Daartoe kan inderdaad bekeken worden wat de mogelijkheden zijn

om met andere landen in Europa te kunnen samenwerken op dat vlak. Dat kan ook een wisselwerking zijn. Knowhow van ons of onderdelen van hier kunnen soms ook daar gebruikt worden enzovoort. Ik zou het leuk vinden als dat verder onderzocht zou worden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er is natuurlijk niemand tegen samenwerking. En als die samenwerking de beide partijen beter uitkomt, waarom niet? Maar toch stel ik voor dat we hier niet te snel van stapel lopen, omdat er toch een aantal ongewenste neveneffecten kunnen opduiken. Je zou bijvoorbeeld kunnen zeggen dat een aantal doelstellingen van landen die nu heel goed scoren, of beter scoren dan de doelstelling, misschien te laag gezet zijn. Het ambitieniveau is misschien niet hoog genoeg. In de toekomst zouden zij er misschien voor kunnen opteren om de doelstelling zo laag mogelijk te proberen onderhandelen, om dan het mogelijke overschot te kunnen verkopen aan landen die te weinig hebben.

Ik zou dus toch oppassen met dit soort constructies en daar heel doordacht mee omgaan, om dat soort neveneffecten niet te laten spelen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik begrijp uw opmerking, mijnheer Danen. Dat is inderdaad een negatief effect. Maar er kunnen ook positieve effecten zijn. Met het investeringsgeld van bedrijven en ondernemingen van hier kun je soms in landen waar die financiële capaciteit er niet is, meer doen dan wat misschien strikt noodzakelijk is, gewoon omdat de technische potentialiteit er is. Het is inderdaad een vraag die negatieve en positieve kanten kan hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over een uniforme manier om vergoedingen te berekenen voor hernieuwbare energie op publieke terreinen – 873 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, de Vlaamse overheid en haar agentschappen beschikken over een pak terreinen en gebouwen die mogelijkheden bieden voor zon en wind. Elk agentschap bekijkt dan welk businessmodel of rekenmethodiek ze kan hanteren om daar vergoedingen voor te vragen, zeker als het over wind gaat. Zo zien we dat bijvoorbeeld nv De Scheepvaart voor het ter beschikking stellen van haar terreinen voor windmolens overal dezelfde vergoedingen vraagt, terwijl we weten dat het niet overal even hard waait. De tarieven zijn vastgelegd op 25.000 euro voor windmolens die minder dan 3 megawatt produceren en 30.000 euro voor windmolens die meer dan 3 megawatt produceren. Voor wiekoverslag wordt respectievelijk 5000 en 6000 euro per windmolen gevraagd, volgens de index van juni 2007.

Als we kijken naar de berekening van de onrendabele top, opgesteld door het Vlaams Energieagentschap (VEA), waar met alle factoren rekening wordt gehouden en met de verschillende stakeholders wordt gediscussieerd, zien we dat we daar met een berekening zitten van 5000 euro aan vergoedingen voor het plaatsen van een windturbine. Er is dus een discrepantie tussen wat berekend is in de onrendabele top enerzijds en de kostprijs die onze eigen agentschappen

soms vragen aan windmolenexploitanten anderzijds. De windmolenexploitanten betalen dan toch de prijs die bijvoorbeeld nv De Scheepvaart oplegt. We zitten hier dus met een discrepantie.

Minister, van welke verschillende berekeningsmethoden voor vergoedingen voor het plaatsen van hernieuwbare energie op publieke gronden bent u op de hoogte? Hoe staat u tegenover die verschillende manieren van aanpak? Wat is volgens u de beste manier om meer uniformiteit en transparantie te brengen in de manier waarop de Vlaamse overheid en al haar afdelingen vergoedingen vragen om hun gronden en gebouwen te laten gebruiken voor hernieuwbare energie?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Bij het recht van opstal zijn twee partijen betrokken: de opstalgever en de opstalhouder. De opstalhouder heeft het recht vervolgens op een grond of dak van een gebouw waarvan de opstalgever eigenaar is, de installatie te bouwen. De regels van deze wet zijn hoofdzakelijk van aanvullend recht. De partijen zijn dus vrij om andere afspraken te maken. De vergoeding die de ene partij vraagt en de andere partij bereid is te betalen, is dus een onderlinge, vrije overeenkomst en onderhevig aan de marktwerking.

De vergoeding voor het recht van opstal waarmee rekening is gehouden in het onrendabeletopmodel voor het ondersteunen van windenergie, heeft twee doelen. Enerzijds houden we in de steunberekening rekening met alle kosten en baten bij een generiek project opdat een vooropgesteld rendement op de investering kan worden gehaald. Opstalrechten zijn een onderdeel van de in rekening gebrachte kosten.

Maar anderzijds beoogt de opgenomen kost van maximaal 5000 euro per turbine dat die opstalkosten billijk blijven. Als steunverlenende overheid bepaalden we daarom dit maximumbedrag.

Het algemeen doel van zowel mijn plan Windkracht 2020 als mijn Zonneplan is niet alleen nog sterker in te zetten op deze technologieën, maar ook om dit samen te doen, waarbij eenieder zijn verantwoordelijkheid neemt. Dan wil dan ook zeggen dat de Vlaamse overheid hierin een voorbeeldrol te spelen heeft en voor gronden en gebouwen onder haar bevoegdheid duidelijk, transparant en zo uniform mogelijk aangeeft hoe ze omgaat met het recht van opstal aan derden. Billijkheid, maar tevens het specifieke karakter van de locatie, spelen hierbij ook een rol.

Ik zal dan ook met mijn collega-minister Weyts wat betreft gronden en gebouwen die onder zijn bevoegdheid van Mobiliteit en Openbare Werken vallen, maar ook met minister Homans wat betreft de overheidsgebouwen, en minister Schauvliege wat betreft gronden en gebouwen die vallen onder Omgeving, overleggen hoe we als Vlaamse overheid in dezen tot een transparante, eenduidige en billijke bepaling van de vergoeding van opstalrechten kunnen komen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, dat lijkt mij inderdaad een goed initiatief. Als er maar 5000 euro wordt uitgetrokken in de onrendabeletopberekening, maar men kan toch nog altijd 25.000 à 30.000 euro bieden per megawatt, kun je ook de bedenking maken dat dat betekent dat er nog voldoende rentabiliteit op die projecten zit. De windmolenexploitanten kunnen het blijkbaar nog bieden, want anders zouden ze maar 5000 euro willen betalen. Met andere woorden, je kunt daarover veel discussie voeren.

U hebt gelijk: het is een spel van vraag en aanbod tussen opstalhouder en opstalgever. Als we dan toch de potentialiteit kennen, bijvoorbeeld voor

windenergie, op de terreinen van de overheid, zou je ook kunnen zeggen: 'We gaan het tenderen.' Dat past dan misschien in uw verhaal van Windkracht 2020. Als je het gaat tenderen, kan diegene die het meeste wil bieden, dat doen, ondanks het feit dat de onrendabele top op 5000 euro zit.

Hoe staat u tegenover dat aspect van het te laten tenderen in plaats van te werken met een vaste prijs die soms wat onlogisch in elkaar zit?

De voorzitter: Minister, wenst u bijkomend te reageren? (*Minister Bart Tommelein schudt ontkennend het hoofd*)

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energienorm – 874 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Op 20 april 2016 vond er in deze commissie een bespreking plaats over de energienorm. Twee studies werden toen aangehaald: een studie van PricewaterhouseCoopers en een van Deloitte. De resultaten waren zeer uiteenlopend, doordat er verschillende parameters werden gebruikt. Er zat wel een constante in, namelijk dat energie-intensieve bedrijven bij ons wel degelijk een concurrentieel nadeel hebben ten aanzien van de ons omringende landen.

In het regeerakkoord van de Vlaamse Regering staat op bladzijde 87: "Naast de bovengenoemde maatregelen om de kosten voor de energiefactuur te drukken, zal de Vlaamse Regering samen met de federale overheid de meerkosten van gas en elektriciteit die gelden voor industriële gebruikers in al hun componenten eenduidig vergelijken met die in andere relevante landen en regio's. We voeren een energienorm in voor energie-intensieve bedrijven die ervoor zorgt dat de som van de meerkosten en nettarieven niet hoger ligt dan in de buurlanden. Hiermee moet in de eerste plaats de competitiviteit van deze bedrijven gevrijwaard worden." Dat werd ook aangegeven in de beleidsbrief van 2016.

Doordat we hebben vastgesteld dat PricewaterhouseCoopers en Deloitte dit hebben becijferd met verschillende parameters, hebben we toen voorgesteld om een derde studie aan te vragen. Verder werd ook gezegd dat er een bespreking zou zijn met minister Marghem. Dat was nog ten tijde van uw voorganger, minister Turtelboom. Ik weet dus niet of die effectief heeft plaatsgevonden en of die iets heeft opgeleverd.

Minister, wanneer zal de derde aangekondigde studie over de benchmark van de energie-intensieve bedrijven met de ons omringende landen worden opgeleverd? Welke modaliteiten worden gehanteerd om deze berekeningen te maken? Blijkbaar ging het om een belangrijk verschil: de parameters waarvan men vertrokken was, waren totaal verschillend. Daardoor kon men moeilijk een vergelijking maken. Worden de maatregelen van de buurlanden mee opgenomen in deze studie? Kunnen deze goede praktijken van de buurlanden een oplossing bieden voor ons land?

Eerder gemaakte studies geven aan dat er wel degelijk een concurrentieel nadeel is voor de energie-intensieve bedrijven in vergelijking met de buurlanden. In dat opzicht kunnen we reeds nadenken om initiatieven te ontwikkelen en dat concurrentieel nadeel weg te werken.

Binnen welke door de EU-opgelegde contouren kunnen maatregelen worden genomen?

Wat zijn de vorderingen van de aangekondigde 'werkgroep 4' van de uitwerking van energievisie en -pact? Wanneer zullen de resultaten van die werkgroep worden vrijgegeven?

Vorige vrijdag had u een informeel contact gepland met uw federale collega Marghem, dat echter niet heeft kunnen plaatsvinden. Hoe zult u met haar samenwerken voor de snelle invoering van de energienorm, zowel op distributienet als op transmissieniveau? Is een gezamenlijke invoering opportuun?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, zoals u weet en ook terecht meldt in uw vraag, is de energienorm opgenomen in werkgroep 4 van de Stroomversnelling. Deze werkgroep is reeds ver gevorderd en de eindsprint of landing is ingezet. Fasten your seatbelts.

Zoals u weet, zijn reeds heel wat studies voorhanden. We hebben de studie van de energie-intensieve energie en we hebben de studie van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG). Kortom, er zijn reeds vele parameters en cijfergegevens beschikbaar. Dat erkennen de sectororganisaties ook. Een extra studie zou in dezen dan ook geen echte meerwaarde bieden. Vandaar dat in eerste instantie cijfers en parameters van bestaande maar recente studies zullen worden gebruikt. Wanneer het duidelijk is dat er specifieke parameters zouden ontbreken, dan zal ik zeker actie ondernemen om een extra studie te bestellen.

Voor een bepaald segment bedrijven is er inderdaad een concurrentieel nadeel, echter niet voor alle segmenten van bedrijven. Het is dan ook noodzakelijk om hier zeer omzichtig mee om te springen.

Zodra werkgroep 4 haar eindwerk heeft afgeleverd – ik heb begrepen dat dit op 20 januari zal zijn –, kunnen we aan de slag gaan om initiatieven te nemen. Ik zal nu geen uitspraken over maatregelen noch over timing poneren. Het zou onheus zijn om de werkzaamheden in deze werkgroep 4 van de Stroomversnelling te bemoeilijken door nu grote uitspraken te doen.

Inderdaad, ook in het federaal regeerakkoord is opgenomen dat er een energienorm moet worden ingevoerd, natuurlijk wel op de federale componenten. Een gezamenlijke invoering kan, maar is wat mij betreft geen must. Ik kan perfect een energienorm voor Vlaanderen invoeren zonder een federale energienorm.

Ieder niveau moet de berekeningen maken en de impact nagaan. Het kan niet zo zijn dat een daling bij het ene bevoegdheidsniveau een stijging van het andere beleidsniveau uitlokt. De energienorm ligt me nauw aan het hart en de werkzaamheden zullen zeker voortgezet worden zodra werkgroep 4 haar eindresultaat bekendmaakt.

Het overleg met minister Marghem is gepland in april. Ik moet eerst duidelijkheid hebben over werkgroep 4 van de Stroomversnelling.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, voormalig minister Turtelboom heeft op 20 april in deze commissie gezegd dat er een interfederaal overleg zou plaatsvinden op 22 april 2016, waarna ze met de resultaten zou terugkeren naar deze commissie. Dat is door de wissel misschien niet gebeurd.

Tijdens die commissievergadering werd duidelijk dat er twee studies waren die vertrokken van totaal verschillende parameters. Ik citeer: "Het klopt dat er twee verschillende studies zijn, maar ze zijn vrij uiteenlopend in de benadering en de cijfers. Daarom is het lastenboek voor de nieuwe studie al gemaakt, waarbij we het nu wel eens zijn over de parameters." De voormalige minister wist toen niet of dit al gelanceerd was. Ze zou het navragen. Kunt u daar duidelijkheid over brengen?

Ik ben het ermee eens dat we niet op het federale niveau moeten wachten om ons eigen huiswerk te maken. Uiteindelijk zal het wel zo zijn dat ze voor de grote energie-intensieve bedrijven het totaalplaatje willen zien als het gaat over de energienorm, want de transportkost is een onderdeel van de federale bevoegdheid en een onderdeel van de totale factuur.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Het onderhoud op 22 april is nooit doorgegaan.

Wat u verder vraagt, zal ik nakijken, want ik kan daar niet onmiddellijk op antwoorden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn vraag is dus of het lastenboek klaar en ooit gelanceerd is?

Minister Bart Tommelein: Dat zullen we nakijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen van bepaalde soorten led-straatverlichting – 881 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dit is misschien een atypische vraag voor deze commissie, maar ik wil ze toch graag stellen. Het gaat over de lichtkleur en de mogelijke effecten ervan. Als dat thuis gebeurt, dan neem je een gewoon een ander licht of een andere armatuur. Omdat straatverlichting op grotere schaal wordt uitgerold, leek het me zinvol om hierover een vraag te stellen.

De American Medical Association (AMA) heeft zich in een advies negatief uitgelaten over het gebruik van led-straatverlichting van 4000 kelvin of 5000 kelvin. In dit advies wordt de hoeveelheid blauw licht dat aanwezig is in dit soort armaturen, aangeduid als negatief voor de gezondheid. Vooral 's nachts is dit soort licht schadelijk voor het lichaam van mens en dier. Je wordt er niet meteen ziek van, maar het heeft bepaalde effecten op het menselijk zicht, met alle gevolgen van dien voor bijvoorbeeld de verkeersveiligheid.

Natuurlijk zijn we niet tegen led-verlichting op zich. We zijn er voor alle duidelijkheid voor. Men kan gerust led-straatverlichting gebruiken als men maar rekening houdt met de hoeveelheid blauw licht dat uitgezonden wordt door de lampen. In praktijk betekent dit dat men de kleurtemperatuur beneden de 4000 kelvin moet houden en dus preferentieel moet kiezen voor led-verlichting van 3000 kelvin of lager. Die verlichting is gelijkaardig qua verbruik en lichtsterkte, maar bevat

weinig of geen blauw licht. Het licht is veel zachter en beter voor de gezondheid en de verkeersveiligheid.

Minister, bent u op de hoogte van dit advies? Zijn er in Vlaanderen, België of Europa gelijkaardige adviezen? Bestaat er een instantie die dergelijke adviezen geeft? Op welke manier gaat u hiermee rekening houden?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, ik ben op de hoogte van het advies van de AMA. Het advies van de AMA dateert van juni 2016 en zorgde al voor tegenreactie vanuit wetenschappelijke hoek. Zo verscheen er in LEUKOS, een ander wetenschappelijk blad, een artikel van professor Houser van de universiteit van Pennsylvania. Samengevat, vindt deze professor dat de bedoelingen van de AMA nobel zijn, maar dat de geformuleerde aanbevelingen te vaag en misleidend zijn en bovendien gebaseerd op fundamentele misverstanden over verlichting. Vooral de aanbeveling om enkel led-verlichting met een kleurtemperatuur van 3000 kelvin of lager te gebruiken, stuit op onbegrip. Deze eenzijdige aanbeveling gaat volledig voorbij aan andere componenten die de lichtkwaliteit van openbare verlichting bepalen, zoals voldoende verlichtingssterkte, beperkte verblinding, uniformiteit, goede contrastverhoudingen, positionering van de verlichting ten opzichte van het gezichtsveld, enzovoort. Bovendien wordt ook betwist dat de kleurtemperatuur een goede indicator is voor de impact van verlichting op de gezondheid van de mens voornamelijk op het slaap-waakritme.

Samengevat, laat ons het kind niet met het badwater weggoien. Led-openbare-verlichting heeft bijzonder veel voordelen ten opzichte van conventionele vormen van openbare verlichting. Het energieverbruik daalt drastisch, de lampen gaan langer mee en bovendien veroorzaken ze minder onderhoudskosten. Vanzelfsprekend moet het plaatsen van openbare verlichting doordacht gebeuren. Er moet met bijzonder veel aspecten rekening worden gehouden, waaronder het minimaliseren van de impact op het natuurlijke bioritme van mens en dier. Ik ga de gemeentebesturen zeker en vast niet aanbevelen om eenzijdig bepaalde led-lampen te vermijden vanwege dit AMA-rapport.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, het is zeker niet mijn bedoeling om paniek te zaaien. Ik doe dat niet of doorgaans toch niet. Ik wou gewoon een bepaalde bezorgdheid uiten. Ik begrijp dat er geen wetenschappelijke consensus is. Ik ben tevreden met uw antwoord.

Door het feit dat dit soort lampen heel lang meegaan en weinig verbruiken, is het natuurlijk belangrijk om de juiste keuzes te maken. Omdat er geen wetenschappelijke consensus is, stel ik voor dat we afwachten wat er in de toekomst zal worden gepubliceerd en worden bestudeerd. Het zal allicht niet het laatste advies ter zake zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De normering voor led-armaturen, onder andere voor buitenverlichting, wordt gedaan door Synergrid. Ik denk dat Synergrid op dat vlak de strengste van Europa is. Ik heb er alle vertrouwen in dat die mensen weten waarmee ze bezig zijn. In deze zaal hangt trouwens ook led-verlichting met een temperatuur van meer dan 3000 kelvin. Bellen met een gsm is schadelijker. Ik heb ook artikels gelezen over de schadelijke invloed van digitale meters. Het is een zeer eenzijdige studie. Ik vertrouw op Synergrid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.